ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता चतुर्थं काण्डं

Note: Please refer to the book,TS Kandam 1 for notes and conventions used in this Compilation.

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैतिरीय संहितायां चतुर्थं काण्डं 4
4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं 4
4.1.1 Appendix 31
4.2 चतुर्थकाण्डे द्वीतीयः प्रश्नः – देवयजनग्रहाभिधानं 33
4.2.1 Appendix62
4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चितिवर्णनं 65
4.3.1 Appendix85
4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं 87
4.4.1 Appendix108
4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं 110
4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्ररुनः – परिषेचन–संस्काराभिधानं 125
4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रइनः – वसोर्धारादिशिष्ट संस्काराभिधानं 150
4.7.1 Appendix170

चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्ररुनः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थं काण्डं

4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं

```
TS 4.1.1.1
। । । । ।
युञ्जानः प्रथमं मनस्तत्वाय सविता धियः ।
अग्निं ज्योतिर्निचाय्यं पृथिव्या अद्ध्या उभरत् ॥
युक्त्वाय मनसा देवान्थ् सुवर्यतो धिया दिवं।
बृहज्ज्योतिः करिष्यतः सविता प्रसुवाति तान् ॥
युक्तेन मनसा वयं देवस्य सवितः सवे।
सुवर्गेयाय शक्त्यै ॥
युञ्जते मन उत युञ्जते धियो विप्रा विप्रस्य बृहतो विपश्चितः।
वि होत्रा दधे वयुना विदेक इन् – [] 1
TS 4.1.1.2
मही देवस्य सवितुः परिष्ट्रतिः ॥
युजे वां ब्रह्म पूर्व्यं नमोभिर्वि इलोका यन्ति पथ्येव सूराः।
```

```
शृण्वन्ति विश्वे अमृतस्य पुत्रा आ ये धामानि दिव्यानि तस्थुः ॥
यस्य प्रयाणमन्वन्य इद्ययुर्देवा देवस्य महिमानमर्चतः ।
यः पार्थिवानि विममे स एतशो रजा ्सि देवः सविता महित्वना ॥
देव सवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव – [] 2
TS 4.1.1.3
यज्ञपतिं भगाय दिव्यो गन्धर्वः ।
केतपूः केतन्नः पुनातु वाचस्पतिर्वाचमद्य स्वदाति नः ॥
इमं नो देव सवितर्यज्ञं प्रसुव देवायुव ए सखिविद ए सत्राजितं
धनजित् सुवर्जितं ॥
ऋचा स्तोम एं समद्र्धय गायत्रेणं रथन्तरं।
बृहद्-गायत्रवर्तनि ॥
देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां
गायत्रेण छन्दसा ऽऽदंदेऽङ्गिरस्वदभिरिस नारि – [ ] 3
TS 4.1.1.4
-रिस पृथिव्याः सधस्थादग्निं पुरीष्यमङ्गिरस्वदा भर त्रैष्टुभेन त्वा
छन्दसा ऽऽददेऽङ्गिरस्वद्-बभ्रिरिस नारिरिस त्वया वय ए सधस्थ
```

```
आग्नि ए राकेम खनितुं पुरीष्यं जागतेन त्वा छन्दसा
ऽऽददेऽङ्गिरस्वद्धस्त आधाय सविता बिभ्रदभ्रिं हिरण्ययीं ।
तया ज्योतिरजस्म-मिदग्निं खात्वी न आ भरानुष्टुभेन त्वा
छन्दसा () ऽऽददेऽङ्गिरस्वत् ॥ 4
(इद् – यज्ञं प्रसुव – नारि – रानुष्टुभेन त्वा छन्दसा – त्रीणि च)
(AI)
TS 4.1.2.1
इमामगृभ्णन् रञ्चामृतस्य पूर्व आयुषि विदथेषु कव्या।
तया देवाः सुतमा बभूवुर्. ऋतस्य सामन्थ् सरमारपन्ती ॥
प्रतूर्तं वाजिन्ना द्रव वरिष्ठामनु संवतं ।
दिवि ते जन्म परममन्तरिक्षे नाभिः पृथिव्यामधि योनिः ॥
युञ्जाथा एं रासभं युवमस्मिन् यामे वृषण्वस् ।
अग्निं भरन्तमस्मयुं ॥
्।
योगेयोगे तवस्तरं वाजेवाजे हवामहे।
। । ॥
सखाय इन्द्रमूतये ॥
प्रतूर्व [ ] 5
```

```
TS 4.1.2.2
-न्नेह्यवक्रामन्नशस्ती रुद्रस्य गाणपत्यान् मयोभूरेहि ।
उर्वन्तरिक्षमन्विहि स्वस्ति गव्यतिरभयानि कृण्वन् ॥
पूष्णा सयुजा सह।
पृथिव्याः सधस्थादग्निं पुरिष्य-मङ्गिरस्व-दच्छेह्यग्निं पुरीष्य
-मङ्गिरस्वद-च्छेमोऽग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भरिष्यामोऽग्निं
पुरीष्य-मङ्गिरस्वद्-भरामः ॥
अन्वग्निरुषसा-मग्रमख्य-दन्वहानि प्रथमो जातवेदाः ।
अनु सूर्यस्य - [ ] 6
TS 4.1.2.3
पुरुत्रा च रञ्मीननु द्यावापृथिवी आ ततान ॥
आगत्य वाज्यद्ध्वनः सर्वा मृधो विधूनुते ।
अग्नि सधस्थे महति चक्षुषा नि चिकीषते ॥
आक्रम्य वाजिन् पृथिवीमग्निमिच्छ रुचा त्वं।
भूम्या वृत्वाय नो ब्रूहि यतः खनाम तं वयं ॥
द्यौस्ते पृष्ठं पृथिवी सधस्थमात्मा उन्तरिक्ष ए समुद्रस्ते योनिः ।
विख्याय चक्षुषा त्वमभि तिष्ठ- [ ] 7
```

TS 4.1.2.4

पृतन्यतः ॥ उत्क्राम महते सौभगाया – स्मादास्थानाद् द्रविणोदा वाजिन्न् । वय स्याम सुमतौ पृथिव्या अग्निं खनिष्यन्त उपस्थे अस्याः॥ उदक्रमीद् द्रविणोदा वाज्यर्वाऽकः स लोक ए सुकृतं पृथिव्याः। ततः खनेम सुप्रतीकमग्नि ए सुवो रुहाणा अधि नाक उत्तमे ॥ अपो देवीरुप सृज मधुमतीरयक्ष्माय प्रजाभ्यः। तासा ७ स्थानादु ज्जिहता – मोषधयः सुपिप्पलाः ॥ जिघर्म्य - [] 8 TS 4.1.2.5 -गिनं मनसा घृतेन प्रतिक्ष्यन्तं भुवनानि विश्वा । पृथुं तिरश्चा वयसा बृहन्तं वयचिष्ठमन्न ए रभसं विदानं ॥ आ त्वां जिधर्मि वचसा घृतेनाऽरक्षसा मनसा तज्जुषस्व । मर्यश्रीः स्पृहयद्-वर्णो अग्निर्नाऽभिमृशे तनुवा जर्.हंषाणः ॥ परि वाजपतिः कविरग्निर्. हव्यान्यक्रमीत् । दधद् रलानि दाशुषे ॥ परि त्वाऽग्ने पुरं वयं विप्र ए सहस्य धीमहि।

धृषद् वर्णं दिवेदिवे भेतारं () भङ्गुरावतः ॥ त्वमग्ने द्युभिस्त्व-माशुशुक्षणिस्त्व-मद्भ्यस्त्व-मश्मनस्परि। त्वं वनेभ्य स्त्वमोषधीभ्य स्त्वं नृणां नृपते जायसे शुचिः ॥ 9 । (प्रतूर्वन्थ् – सूर्यस्य – तिष्ठ – जिघर्मि – भेतारं – वैंव्शतिश्च) (A2) TS 4.1.3.1 देवस्य त्वा सवितुः प्रसवेऽश्विनो र्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां पृथिव्याः सधस्थेऽग्निं पुरीष्य-मङ्गिरस्वत् खनामि ॥ ज्योतिष्मन्तं त्वाऽग्ने सुप्रतीकमजस्रेण भानुना दीद्यानं । शिवं प्रजाभ्योऽहिं सन्तं पृथिव्याः सधस्थेऽग्निं पुरीष्य -मङ्गिरस्वत् खनामि ॥ अपां पृष्ठमसि सप्रथा उर्वग्निं भरिष्यदपराविषष्ठं । वद्र्धमानं मह आ च पुष्करं दिवो मात्रया वरिणा प्रथस्व ॥ शर्म च स्थो - [] 10 TS 4.1.3.2 वर्म च स्थो अच्छिद्रे बहुले उभे । व्यचस्वती सं वसाथां भर्तमग्निं पुरीष्यं ॥

```
संवसाथा एं सुवर्विदां समीची उरसा त्मना ।
अग्निमन्त भीरिष्यन्ती ज्योतिष्मन्त मजस्रमित् ॥
पुरीष्योऽसि विश्वभराः।
अथर्वा त्वा प्रथमो निरमन्थदग्ने ॥
त्वामग्ने पुष्करादद्ध्यथर्वा निरमन्थत ।
मूद्ध्नी विश्वस्य वाघतः॥
तमुं त्वा दद्ध्यङ्कः ऋषिः पुत्र ईधे – [ ] 11
TS 4.1.3.3
अथर्वणः ।
वृत्रहणं पुरन्दरं ॥
तमु त्वा पाथ्यो वृषा समीधे दस्युहन्तमं।
धनञ्जयं ुरणेरणे ॥
सीद होतः स्व उ लोके चिकित्वान्थ् सादया यज्ञ 🗸
मुकृतस्य योनौ ।
देवावीर्देवान् हिवषा यजास्यग्ने बृहद्-यजमाने वयो धाः॥
नि होता होतृषदने विदानस्त्वेषो दीदिवा ् असदथ् सुदक्षः ।
```

अदब्धव्रत प्रमतिर्वसिष्ठः सहस्रं भरः शुचिजिह्नो अग्निः॥ संज् सीदस्व महाज् असि शोचस्व- [] 12 TS 4.1.3.4 देववीतमः । वि धूममंग्ने अरुषं मियेद्ध्य सृज प्रशस्त दर्.शतं ॥ जनिष्वा हि जेन्यो अग्रे अहा ् हितो हितेष्वरुषो वनेषु । दमेदमे सप्त रत्ना दर्धानोऽग्निर्.होता नि षसादा यजीयान् ॥ 13 (स्थ – ईधे – गोचस्व – सप्तविर्गतिश्च) – (A3) TS 4.1.4.1 सं ते वायुर्मातरिश्वा दधातूत्तानायै हृदयं यद्विलिष्टं। देवानां यश्चरित प्राणथेन तस्मै च देवि वषडस्तु तुभ्यं ॥ स्जातो ज्योतिषा सह शर्म वरूथमाऽसदः सुवः। वासो अग्ने विश्वरूप एं संँव्ययस्व विभावसो ॥ उदु तिष्ठ स्वद्ध्वरावा नो देव्या कृपा। दृशे च भासा बृहता सुशुक्विनराऽग्ने याहि सुशस्तिभिः ॥ 14

```
TS 4.1.4.2
```

ऊद्रध्वं ऊ षु ण ऊतये तिष्ठां देवो न संविता। ऊद्रध्वों वाजस्य सनिता यदञ्जिभि-र्वाघद्धि-र्विह्नयामहे ॥ स जातो गर्भो असि रोदस्योरग्ने चारुर्विभृत ओषधीषु । चित्रः शिशुः परि तमा ७ स्यक्तः प्र मातृभ्यो अधि कर्निक्रदद्गः ॥ स्थिरो भव वीड्वंङ्ग आशुर्भव वाज्यंर्वत्र । पृथुर्भव सुषदस्त्वमग्नेः पुरीषवाहनः ॥ शिवो भव - [] 15 TS 4.1.4.3 प्रजाभ्यो मानुषीभ्यस्त्वमङ्गिरः । मा द्यावापृथिवी अभि शूशुचो माऽन्तरिक्षं मा वनस्पतीन् ॥ प्रैतु वाजी कनिक्रद-न्नानदद्-रासभः पत्वा । भरत्नि पुरीष्यं मा पाद्यायुषः पुरा ॥ रासभो वां कनिक्रदथ् सुयुक्तो वृषणा रथे। स वामिग्नं पुरीष्यमाशुर्दूतो वहादितः ॥ वृषाऽग्निं वृषणं भरत्रपां गर्भ ए समुद्रियं। अग्न आ याहि- [] 16

```
TS 4.1.4.4
वीतय ऋत्र सत्यं ॥
ओषधयः प्रति गृह्णीताऽग्निमेत 💛 शिवमायन्तमभ्यत्रं युष्मान् ।
व्यस्यन् विश्वा अमतीरराती-र्निषीदन्नो अप दुर्मति ए हनत् ॥
ओषधयः प्रति मोदद्ध्वमेनं पुष्पावतीः सुपिप्पलाः ।
अयं वो गर्भ ऋत्वियः प्रत्न ए सधस्थमा उसदत् ॥ 17
(सुशस्तिभिः – शिवो भव – याहि – षट्त्रिप्शच्च) (४४)
TS 4.1.5.1
वि पाजसा पृथुना शोशुंचानो बाधस्व द्विषो रक्षसो अमीवाः।
सुशर्मणो बृहतः शर्मणि स्यामग्नेरह ए सुहवस्य प्रणीतौ ॥
आपो हि ष्ठा मयोभुवस्ता न ऊर्जे दधातन।
महे रणाय चक्षसे ॥
यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह नः।
उशतीरिव मातरः ॥
तस्मा अरं गमाम वो यस्य क्षयाय जिन्वथ ।
आपो जनयथा च नः॥
मित्रः – [ ] 18
```

```
TS 4.1.5.2
स ्सृज्यं पृथिवीं भूमिं च ज्योतिषा सह।
सुजातं जातवेदसमग्निं वैश्वानरं विभुं॥
अयक्ष्मायं त्वा सर् सृजामि प्रजाभ्यः ।
रुद्राः संभृत्यं पृथिवीं बृहज्ज्योतिः समीधिरे ।
ा ।
तेषां भानुरजस्र इच्छुक्रो देवेषु रोचते ॥
स्थं सृष्टां वसुभी रुद्रैद्धीरैः कर्मण्यां मृदं।
हस्ताभ्यां मृद्धीं कृत्वा सिनीवाली करोतु – [] 19
TS 4.1.5.3
तां ॥
सिनीवाली सुकपर्दा सुकुरीरा स्वौपशा।
सा तुभ्यमदिते मह ओखां दधातु हस्तयोः ॥
उखां करोतु शक्त्या बाहुभ्या-मदितिदिर्धया ।
माता पुत्रं यथोपस्थे साऽग्निं बिभर्तु गर्भ आ ॥
मखस्य शिरोऽसि यज्ञस्य पदे स्थः।
```

Page 15 of 171

वसवस्त्वा कृण्वन्तु गायत्रेण छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् पृथिव्यसि रुद्रास्त्वां कृण्वन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसा ऽङ्गिरस्वदन्तरिक्षमस्या – [] 20 TS 4.1.5.4 -दित्यास्त्वां कृण्वन्तु जागतेन छन्दसाऽङ्गिरस्वद् द्यौरसि विश्वे त्वा देवा वैश्वानराः कृण्वन्त्वानुष्टुभेन छन्दसा–ऽङ्गिरस्वद्–दिशोऽसि धुवाऽसिं धारया मियं प्रजाण् रायस्पोषं गौपत्यण् सुवीर्यण् सजातान् यजमानायाऽदित्यै रास्नाऽस्य दितिस्ते बिलं गृह्णातु पाङ्केन छन्दसा ऽङ्गिरस्वत् ॥ कृत्वाय सा महीमुखां मृन्मयीं योनिमग्नयें। तां पुत्रेभ्यः सं प्रा () यच्छददितिः श्रपयानिति ॥ 21 (मित्रः - करो - त्वन्तरिक्षमसि - प्र - चत्वारि च) (A5) TS 4.1.6.1 वसंवस्त्वा धूपयन्तु गायत्रेण छन्दंसाऽङ्गिरस्वद्-रुद्रास्त्वा धूपयन्तु त्रैष्टुभेन छन्दसाऽङ्गिरस्व-दादित्यास्त्वा धूपयन्तु जागतेन छन्दसाऽङ्गिरस्वद्-विश्वे त्वा देवा वैश्वानरा धूपयन्त्वानुष्ट्रभेन छन्दसाऽङ्गिरस्व-दिन्द्रस्त्वा धूपयत्वङ्गिरस्वद् -विष्णुस्त्वा धूपयत्वङ्गिरस्वद्-वरुणस्त्वा धूपयत्वङ्गिरस्व-ददितिस्त्वा देवी

vedavms@gmail.com

```
विश्वदेव्यावती पृथिव्याः सधस्थेऽङ्गिरस्वत् खनत्ववट
्रा
देवानां त्वा पत्नी — [ ] 22
TS 4.1.6.2
र्देवी र्विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः सधस्थेऽङ्गिरस्वद्–दधत्रखे
दभीन्धतामुखे ग्नास्त्वा देवीर्विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः
॥ ।
सधस्थेऽङ्गिरस्व-च्छ्रपयन्तूखे वरूत्रयो जनयस्त्वा
देवीर्विश्वदेव्यावतीः पृथिव्याः सधस्थेऽङ्गिरस्वत् पचन्तूखे ।
मित्रैतामुखां पचैषा मा भेदि।
एतां ते परि ददाम्यभित्यै ॥
अभीमां - [ ] 23
TS 4.1.6.3
महिना दिवं मित्रो बभूव सप्रथाः।
उत श्रवसा पृथिवीं ॥
मित्रस्य चर्.षणीधृतः श्रवो देवस्य सानसिं।
द्युम्नं चित्रश्रवस्तमं ॥
देवस्त्वां सवितोद्वपतु सुपाणिः स्वङ्गिरिः ।
```

सुबाहुरुत शक्त्या ॥ अपद्यमाना पृथिव्याशा दिश आ पृण। उत्तिष्ठ बृहती भवोद्ध्वा तिष्ठ ध्रुवा त्वं ॥ वसंवस्त्वा ऽऽच्छ्रन्दन्तु गायत्रेण छन्दसाऽङ्गिरस्वद् रुद्रास्त्वाऽऽ च्छृन्दन्तु () त्रैष्टुभेन छन्दसाऽङ्गिरस्व-दादित्यास्त्वा ऽऽच्छृन्दन्तु जागतेन छन्दसाऽङ्गिरस्वद्-विश्वे त्वा देवा वैश्वानरा आ च्छृन्दन्त्वानुष्टुभेन छन्दसाऽङ्गिरस्वत् ॥ 24 (पत्नी - रिमाएं - रुद्रास्त्वाऽऽ च्छृन्दन्त्वे - कान्न विण्ञातिश्च) (A6) TS 4.1.7.1 समास्त्वाऽग्न ऋतवो वद्र्धयन्तु सँवथ्सरा ऋषयो यानि सत्या । सं दिव्येन दीदिहि रोचनेन विश्वा आ भाहि प्रदिशः पृथिव्याः ॥ सं चेद्ध्यस्वाऽग्ने प्र च बोधयैनमुच्च तिष्ठ महते सौभगाय। मा च रिषदुपसत्ता ते अग्ने ब्रह्माणस्ते यशसः सन्तु माऽन्ये ॥ त्वामंग्ने वृणते ब्राह्मणा इमे शिवो अंग्ने - [] 25

TS 4.1.7.2

सं वरणे भवा नः।

सपलहा नो अभिमातिजिच्च स्वे गये जागृह्य प्रयुच्छन्न्॥

इहैवाग्ने अधि धारया रियं मा त्वा निक्रन् पूर्विचितो निकारिणः।

क्षित्रमग्ने सुयममस्तु तुभ्यमुपसत्ता वद्र्धतां ते अनिष्टृतः॥

क्षित्रेणाऽग्ने स्वायुः सर् रभस्व मित्रेणाऽग्ने मित्रधेये यतस्व।

स्जातानां मद्ध्यमस्था एधि राज्ञामग्ने विह्व्यो दीदिहीह॥

अति – [] 26

TS 4.1.7.3

निहो अति स्त्रिधो ऽत्यचिति—मत्यरातिमग्ने ।

विश्वा हाग्ने दुरिता सहस्वाथास्मभ्य ् सहवीरा ् रियन्दाः ॥

अनाधृष्यो जातवेदा अनिष्टृतो विराडग्ने क्षत्रभृद्-दीदिहीह ।

विश्वा आशाः प्रमुञ्चन् मानुषीर्भियः शिवाभिरद्य परि पाहि नो वृधे ॥

बृहस्पते सवितर्बोधयैन् स्र्रितं चिथ्सं तरा ् स्र्रशिशाधि ।

वद्र्धयैनं महते सौभगाय— [] 27

```
TS 4.1.7.4
विश्व एनमनु मदन्तु देवाः ॥
अमुत्रभूयादध यद्यमस्य बृहस्पते अभिशस्तेर मुञ्चः ।
प्रत्यौहता-मश्चिना मृत्युमस्माद् देवाना-मग्ने भिषजा शचीभिः॥
उद्वयं तमसस्परि पश्यन्तो ज्योतिरुत्तरं ।
देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमं ॥28
(इमे शिवो अग्ने – ऽति – सौभगाय – चतुस्त्रिप्शच्च) (A7)
TS 4.1.8.1
ऊद्र्ध्वा अस्य सिमधों भवन्त्यूद्र्ध्वा शुक्रा शोची ७ ष्यग्नेः ।
द्युमत्तमा सुप्रतीकस्य सूनोः॥
तनूनपादसुरो विश्ववेदा देवो देवेषु देवः।
पथ आऽनिक्ति मद्ध्वा घृतेन ॥
मद्ध्वा यज्ञं नक्षसे प्रीणानो नराश्र्सो अग्ने ।
सुकृदेवः संविता विश्ववारः ॥
अच्छायमेति शवसा घृतेनेडानो वहिर्नमसा ।
अग्नि७ सूचो अद्ध्वरेषु प्रयथ्सु ॥
स यक्षदस्य महिमानमग्नेः स - [ ] 29
```

```
<u>TS 4.1.8.2</u>
ई मन्द्रासु प्रयसः।
वसुश्चेतिष्ठो वसुधातमश्च ॥
द्वारो देवीरन्वस्य विश्वे व्रता ददन्ते अग्नेः।
उरुव्यचसो धाम्ना पत्यमानाः ॥
ते अस्य योषणे दिव्ये न योनावुषासानका ।
इमं यज्ञमवता मद्ध्वरं नः ॥
।
दैव्या होतारावूद्र्ध्व–मद्ध्वरं नोऽग्नेर्जिह्वामभि गृणीतं।
कृणुतं नः स्विष्टिं॥
तिस्रो देवीर्बर्.हिरेद्ण सदन्त्वडा सरस्वती – [ ] 30
TS 4.1.8.3
भारती ।
मही गृणाना ॥
तन्नस्तुरीपमद्भुतं पुरुक्षु त्वष्टा सुवीरं।
रायस्पोषं विष्यतु नाभिमस्मे ॥
। । । । । । वनस्पतेऽव सृजा रराणस्त्मना देवेषु ।
अग्निर्.हव्य ए शमिता सूदयाति ॥
```

अग्ने स्वाहा कृणुहि जातवेद इन्द्राय हव्यं। विश्वे देवा हविरिदं जुषन्तां ॥ हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत्। स दाधार पृथिवीं द्या - [] 31 TS 4.1.8.4 -मुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक इद्राजा जगतो बभूव । य ईशे अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवायं हविषा विधेम ॥ य आत्मदा बलदा यस्य विश्व उपासते प्रशिषं यस्य देवाः । यस्य छायाऽमृतं यस्य मृत्युः कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ यस्येमे हिमवन्तो महित्वा यस्य समुद्र ए रसया सहा - [] 32 TS 4.1.8.5 -ऽऽहुः । यस्येमाः प्रदिशो यस्य बाहू कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥ यं क्रन्दसी अवसा तस्तभाने अभ्यैक्षेतां मनसा रेजमाने । यत्राधि सूर उदितौ व्येति कस्मै देवायं हविषा विधेम ॥ येन द्यौरुग्रा पृथिवी च दृढे येन सुवः स्तभितं येन नाकः।

चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्ररुनः

यो अन्तरिक्षे रजसो विमानः कस्मै देवाय हिविषा विधेम ॥
आपो ह यन्महती र्विश्व – [] 33

TS 4.1.8.6

—मायन् दक्षं दधाना जनयन्तीरिग्नं ।
ततो देवानां निरवर्ततासुरेकः कस्मै देवाय हिविषा विधेम ॥
यश्चिदापो महिना पर्यपञ्यद् –दक्षं दधाना जनयन्तीरिग्नं ।
यो देवेष्वधि देव एक आसीत् कस्मै देवाय हिविषा विधेम ॥ 34

(अग्नैः स – सरस्वती – द्याप् – सह – विश्वं –

Special Korvai for Anuvaakam 29 to 34

(ऊर्ध्वा – यः प्राणतो – य आत्मदा – यस्येमे – यङ्क्रन्दसी –

येन द्यौ– रापो ह यत् – ततो देवानां – यश्चिदापो – यो देवेषु –

नव)

चतस्त्रिं ्शच्च) (A8)

स्वाहा प्रजापतये मनवे स्वाहाऽग्नये वैश्वान्राय स्वाहा विश्वे

```
देवस्य नेतुर्मर्तो वृणीत सख्यं विश्वे राय इषुद्ध्यसि द्युम्नं वृणीत
पुष्यसे स्वाहा मा सु भित्था मा सु रिषो दृ एहं स्व वीडयस्व सु।
अंब धृष्ण् वीरयस्वा - [] 35
TS 4.1.9.2
-ऽग्निश्चेदं करिष्यथः॥
दृ एहं स्व देवि पृथिवि स्वस्तयं आसुरी माया स्वधयां कृताऽसि ।
जुष्टं देवानामिदमस्तु हव्यमिरष्टा त्वमुदिहि यज्ञे अस्मिन्न् ॥
मित्रैतामुखां तपैषा मा भेदि।
एतां ते परि ददाम्यभित्यै ॥
द्रवन्नः सर्पिरासुतिः प्रतो होता वरेण्यः ।
सहसस्पुत्रो अद्भुतः ॥
परस्या अधि संवतोऽवराण् अभ्या – [ ] 36
TS 4.1.9.3
तर।
यत्राहमस्मि ता ् अव ॥
परमस्याः परावतो रोहिदश्च इहाऽ*गहि ।
पुरीष्यः पुरुप्रियोऽग्ने त्वं तरा मृधः ॥
```

```
सीद त्वं मातुरस्या उपस्थे विश्वान्यग्ने वयुनानि विद्वान् ।
मैनामर्चिषा मा तपसाऽभि शूशुचोऽन्तरस्या ए शुक्र ज्योतिर्वि भाहि ॥
अन्तरंगे रुचा त्वमुखायै सदने स्वे।
तस्यास्त्व ए हरसा तपन् () जातवेदः शिवो भव ॥
शिवो भूत्वा महामग्नेऽथों सीद शिवस्त्वं।
शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वां योनिमिहाऽऽसदः ॥ 37
(वीरयस्वा – ऽऽ – तपन् – वि॰्शतिश्च) (४९)
TS 4.1.10.1
यदंग्ने यानि कानि चाऽऽते दारूणि दद्ध्मसि ।
तदस्तु तुभ्यमिद्-घृतं तज्जुषस्व यविष्ठ्य ॥
यदत्त्युपजिह्निका यद्दम्रो अतिसर्पति ।
सर्वं तदस्तु ते घृतं तज्जुषस्व यविष्ठ्य ॥
रात्रिण् रात्रिमप्रयावं भरन्तोऽश्वायेव तिष्ठते घासमस्मै ।
रायस्पोषंण समिषा मदन्तोऽग्ने मा ते प्रतिवेशा रिषाम ॥
नाभा - [ ] 38
```

TS 4.1.10.2 पृथिव्याः समिधा-नमग्नि ए रायस्पोषाय बृहते हवामहे । इरम्मदं बृहदुक्थं यजत्रं जेतारमग्निं पृतनासु सासिहं ॥ याः सेनां अभीत्वरीरा-व्याधिनी-रुगणा उत । ये स्तेना ये च तस्कंरास्ता ७स्ते अग्नेऽपि दधाम्यास्ये ॥ द ७ ष्ट्राभ्यां मलिम्लून् जंभ्यै – स्तस्करा ७ उत । हन्भ्या स्तेनान् भगवस्ता ७ - स्त्वं खाद सुखादितान् ॥ ये जनेषु मलिम्लवः स्तेनास-स्तस्करा वने । ये - [] 39 TS 4.1.10.3 कक्षेष्वघा यवस्ता ७स्ते दधामि जंभयोः ॥ यो अस्मभ्यमरातीयाद्-यश्च नो द्वेषते जनः। । । । निन्दाद्यो अस्मान् दिफ्साच्च सर्वं तं मस्मसा कुरु ॥ स्र्रितं में ब्रह्म स्र्रितं वीर्यं बलं। सर्शितं क्षत्रं जिष्णु यस्याऽहमस्मि पुरोहितः ॥ उदेषां बाहू अतिरमुद्धर्च उदू बलं । क्षिणोमि ब्रह्मणा-ऽमित्रानुन्नयामि - [] 40

TS 4.1.10.4

स्वां⊍् अहं ॥ दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौदुर्मर्.षमायुः श्रिये रुचानः । अग्निरमृतो अभवद्वयो-भिर्यदेनं द्यौरजनयथ् सुरेताः ॥ । विश्वा रूपाणि प्रति मुञ्चते कविः प्राऽसावीद्भद्रं द्विपदे चतुष्पदे । वि नाकमख्यथ् सविता वरेण्योऽनु प्रयाणमुषसो विराजति ॥ नक्तोषासा समनसा विरूपे धापयेते शिशुमेक ए समीची। द्यावा क्षामा रुक्मो - [] 41 TS 4.1.10.5 अन्तर्वि भाति देवा अग्निं धारयन् द्रविणोदाः ॥ स्पर्णोऽसि गरुत्मान् त्रिवृत्ते शिरो गायत्रं चक्षुः स्तोम आत्मा ा । । साम ते तनूर्वामदेव्यं बृहद्-रथन्तरे पक्षौ यज्ञायज्ञियं पुच्छं छन्दा ७ स्यङ्गानि धिष्णियाः शाका यजू ७ षि नाम ॥ सुपर्णोऽसि गरुत्मान् दिवं गच्छ सुवः पत ॥ 42 (नाभा – वने ये – नयामि – क्षामा रुक्मो – ऽष्टात्रिण्शच्च) (A10)

```
TS 4.1.11.1
अग्ने यं यज्ञमद्ध्वरं विश्वतः परिभूरसि ।
स इद्देवेषु गच्छति ॥
सोम यास्ते मयोभुव ऊतयः सन्ति दाशुषे ।
ताभिर्नोऽविता भव ॥
अग्निर्मूर्धा > । । । । । अग्निर्मूर्धा > । ॥
्तवन्नः सोम > । या ते धामानि > ॥
तथ् सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि।
्रियो यो नः प्रचोदयात् ॥
TS 4.1.11.2
देवेषु च सवितर्मानुषेषु च त्वन्नो अत्र सुवतादनागसः॥
चोदयित्री सूनृतानां चेतन्ती सुमतीनां।
यज्ञं दधे सरस्वती ॥
पावीरवी कन्या चित्रायुः सरस्वती वीरपत्नी धियं धात्।
ग्नाभिरच्छिद्रज् शरणज् सजोषा दुराधर्.षं गृणते शर्म यज्सत् ॥
```

```
पूषा गा अन्वेतु नः पूषा रक्षत्वर्वतः ।
पूषा वाज एं सनोतु नः ॥
शुक्रं ते अन्यद्यजतं ते अन्य – [] 44
TS 4.1.11.3
–द्विषुरूपे अहनी द्यौरिवासि ।
विश्वा हि माया अवसि स्वधावो भद्रा ते पूषन्निह रातिरस्तु ॥
तें ऽवद्र्धन्त स्वतंवसो महित्वना ऽऽनाकं तस्थुरुरु चंक्रिरे सदः।
विष्णु र्यन्द्वाऽऽवद्-वृषणं मदच्युतं वयो न सीदन्नधि बर्.हिषि प्रिये ॥
प्रचित्रमर्कं गृणते तुराय मारुताय स्वतवसे भरद्ध्वं।
ये सहा ्सि सहसा सहन्ते - [] 45
TS 4.1.11.4
रेजते अग्ने पृथिवी मखेभ्यः॥
विश्वे देवा ><mark>5</mark> ।
विश्वे देवा > ॥
द्यावा नः पृथिवी इमं ऐ सिद्धमद्य दिविस्पृशं ।
यज्ञं देवेषु यच्छतां ॥
प्र पूर्वजे पितरा नव्यसीभिर्गीर्भिः कृणुद्ध्व ए सदने ऋतस्य ।
आ नो द्यावापृथिवी दैव्येन जनेन यातं महि वां वरूथं॥
```

अग्नि स्तोमेन बोधय समिधानो अमर्त्यं।
हव्या देवेषु नो दधत्॥
स हव्यवाडमर्त्य उशिग्दूतश्चनोहितः ()।
अग्निद्धिया समृण्वति॥
श्वाने भवन्तु > , वाजेवाजे > ॥ 46
(पुरुषत्वता - यज्ञतनो अन्यथ् - सहनो - चनोहितो ऽष्टौ च) (A11)

 PraSna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :

 (युञ्जान – इमामगृभ्णन् – देवस्य – सन्ते – वि पाजसा –

 ।
 ।

 वसवस्त्वा – समास्त्वो – दुर्ध्वा – अस्याकूतिं – यदग्ने यान् –

 ।
 ।

 यग्ने यं यज्ञ – मेकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
(युञ्जानो – वर्म च स्थ – आदित्यस्त्वा – भारती – स्वार्

।

अह्र ् – षट्चत्वारिं्शत्)

चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 4:-

(युञ्जानो – वाजेवाजे)

। ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

```
4.1.1 Appendix
```

4.1.11.1 <u>— अग्निर्मूर्धा > </u>, भुवः > ।

4.1.11.1 <u>— अग्निर्मूर्धा > </u>, भुवः > ।

अग्निर्मूर्धा दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या अयं ।

अपा ् रेता ्सि गिन्वति ॥

भुवी यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्धिः सचसे शिवाभिः ।

दिवि मूर्धानं दिधषे सुवर्षा जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहं ॥

(Appearing in TS 4-4-4-1)

4.1.11.1 त्वन्नः सोम > 3, या ते धामानि > 1, या ते धामानि | विश्वतो रक्षा राजन्नघायतः । न रिष्येत् त्वावतः सखाः ॥ या ते धामानि दिवि या पृथिव्यां या पर्वतेष्वोषधीष्वपस् । या तेभिर्नो विश्वैः सुमना अहेडन् राजन्थ्—सोम प्रति हव्या गृभाय ॥ (Appearing in TS 2-3-14-1)

चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः

विश्वे देवा ऋतावृध ऋतुभिर्. हवनश्रुतः । जुषन्तां ँयुज्यं पयः ॥ ा <mark>विश्वे देवाः</mark> शृणुतेम*्* हवं मे ये अन्तरिक्षे य उप द्यविष्ठ । ये अग्निजिह्वा उत वा यजत्रा आसद्यास्मिन् बर्.हिषि मादयध्वं ॥ (Appearing in TS **2.4.14.5**) <u>4.1.11.4 – रान्नो भवन्त् > 🗍 , वाजेवाजे > 🚨 ।</u> मितद्रवः सहस्रसा मेधसाता सनिष्यवः। महो ये रत्न ए समिथेषु जिभिरे <mark>रान्नो भवन्तु</mark> वाजिनो हवेषु ॥ <mark>वाजेवाजे</mark> ऽवत वाजिनो नो धनेषु विप्रा अमृता ऋतज्ञाः ॥ (Appearing in TS **1.7.8.2**)

चतुर्थकाण्डे द्वीतीयः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4.2 चतुर्थकाण्डे द्वीतीयः प्रश्नः - देवयजनग्रहाभिधानं

विष्णोः क्रमोऽस्यरातीयतो हन्ता जागतं छन्द आ रोह दिवमनु

विक्रमस्व निर्भक्तः स यं द्विष्मो विष्णोः – [] 1

TS 4.2.1.2

```
अग्नेऽभ्यावर्तिन्नभि न आ वर्तस्वाऽऽयुषा वर्चसा सन्या मेधया
प्रजया धनेन ॥
अग्ने - [ ] 2
TS 4.2.1.3
अङ्गिरः शतं ते सन्त्वावृतः सहस्रं त उपावृतः ।
तासां पोषस्य पोषेण पुनर्नी नष्टमा कृधि पुनर्नी रियमा कृधि ॥
पुनरूर्जा निवर्तस्व पुनरग्न इषाऽऽयुषा ।
पुनर्नः पाहि विश्वतः ॥
सह रय्या नि वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया ।
विश्वफिरनया विश्व तस्परि ॥
। । ।
उदुत्तमं वरुण पाश मस्मदवाधमं – [] 3
TS 4.2.1.4
ँवि मद्ध्यम⊌ श्रंथाय ।
अथा वयमादित्य व्रते तवानागसो अदितये स्याम ॥
।
आ त्वाऽहार्.ष–मन्तरभूद्धुंवस्तिष्ठा ऽविचाचलिः ।
। ।
विशस्त्वा सर्वा वाञ्छन्त्वस्मिन् राष्ट्रमधि श्रय ॥
```

```
चतुर्थकाण्डे द्वीतीयः प्रवनः
```

```
अग्ने बृहत्रुषसामूद्ध्वी अस्थान्निर्जिग्मवान् – तमसो ज्योतिषाऽऽगात् ।
अग्निर्भानुना रुशता स्वङ्ग आ जातो विश्वा सद्मान्यप्राः ॥
सीद त्वं मातुरस्या – [ ] 4
उपस्थे विश्वान्यग्ने वयुनानि विद्वान् ।
मैनामर्चिषा मा तपसाऽभि शूशुचोऽन्तरस्या ए शुक्रज्योतिर्वि भाहि॥
अन्तरग्ने रुचा त्वमुखायै सदने स्वे।
तस्यास्त्व एं हरसा तपञ्जातवेदः शिवो भव ॥
शिवो भूत्वा मह्यमग्नेऽथो सीद शिवस्त्वं।
शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वां योनिमिहाऽऽ सदः ॥
ह ्सः शुचिष () द्वसुरन्तरिक्ष-सद्धोता वेदिषदितिथि दुरोणसत्।
नृषद्वरसद् ऋतसद् व्योमसद् अब्जा गोजा ऋतजा अद्रिजा
ऋतं बृहत् ॥ 5
(दिवमनु वि क्रमस्व निर्भक्तः स यन् द्विष्मो विष्णो – र्द्धनेनाग्ने
।
– ऽधम – मस्याः – शुचिषथ् – षोडश च) (A1)
```

```
TS 4.2.2.1
दिवस्परि प्रथमं जज्ञे अग्निरस्मद् द्वितीयं परि जातवेदाः ।
तृतीयमफ्सु नृमणा अजस्रमिन्धान एनं जरते स्वाधीः ॥
विद्या ते अग्ने त्रेधा त्रयाणि विद्या ते सद्य विभृतं पुरुत्रा।
विद्या ते नाम परमं गुहा यद्विद्या तमुथ्सं यत आजगन्थ ॥
। । । । । । । । समुद्रे त्वा नृमणा अफ्स्वन्तर्नृ चक्षा ईधे दिवो अग्न ऊधन्न्।
तृतीये त्वा – [] 6
रजिस तस्थिवा एं समृतस्य योनौ महिषा अहिन्वन्न् ॥
अक्रन्ददग्निः स्तनयन्निव द्यौः क्षामा रेरिहद्-वीरुधः समञ्जन्न् ।
सद्यो जज्ञानो वि हीमिब्दो अख्यदा रोदसी भानुना भात्यन्तः ॥
उशिक् पावको अरितः सुमेधा मर्तेष्वग्निरमृतो निधायि ।
्रवर्ति धूममरुषं भरिभ्रदुच्छुक्रेण शोचिषा द्यामिनक्षत् ॥
विश्वस्य केतुर्भुवनस्य गर्भ आ - [] 7
```

TS 4.2.2.3 रोदसी अपृणाज्जायमानः । वीडुं चिदद्रिमभिनत् परायन् जना यदग्निमयजन्त पञ्च ॥ श्रीणामुदारो धरुणो रयीणां मनीषाणां प्रार्पणः सोमगोपाः । वसोः सूनुः सहसो अफ्सु राजा वि भात्यग्र उषसामिधानः ॥ यस्ते अद्य कृणवद्-भद्रशोचेऽपूपं देव घृतवन्तमग्ने। प्रतं नय प्रतरां वस्यो अच्छाभि द्युम्नं देवभक्तं यविष्ठ ॥ आ - [] 8 TS 4.2.2.4 प्रियः सूर्ये प्रियो अग्ना भवात्युज्जातेन भिनददुज्जनित्वैः ॥ त्वामग्ने यजमाना अनु द्यून् विश्वा वसूनि दिधरे वार्याणि । । । । । । । । त्वया सह द्रविणमिच्छमाना व्रजं गोमन्तमुशिजो वि वव्रुः ॥ दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौद्-दुर्मर्.षमायुः श्रिये रुचानः । अग्निरमृतो अभवद्-वयोभिर्यदे- () -नं द्यौरजनयथ् सुरेताः ॥ 9 ्। (तृतिये त्वा – गर्भ आ – यविष्ठाऽऽ – य – च्चत्वारि च) (A2)

```
अन्नपतेऽन्नस्य नो देह्यनमीवस्य शुष्मिणः।
प्र प्रदातारं तारिष ऊर्जं नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे ॥
उदु त्वा विश्वे देवा अग्ने भरन्तु चित्तिभिः।
स नो भव शिवतमः सुप्रतीको विभावसुः॥
प्रेदग्ने ज्योतिष्मान् याहि शिवेभिरर्चिभिस्त्वं।
वृहद्भि-र्भानुभि-र्भासन् मा हि एसी स्तनुवा प्रजाः॥
समिधाऽग्निं दुवस्यत घृतैर्बोधयतातिथिं।
आ - [] 10
TS 4.2.3.2
।
ऽस्मिन् हव्या जुहोतन ॥
प्रप्रायमग्निभरतस्य शृण्वे वि यथ् सूर्यो न रोचते बृहद्धाः ।
अभि यः पूरुं पृतनासु तस्थौ दीदाय दैव्यो अतिथिः शिवो नः ॥
आपो देवीः प्रति गृह्णीत भस्मैतथ् स्योने कृणुद्ध्व
सुरभावुं लोके ।
```

```
तस्मै नमन्तां जनयः सुपलीर्मातेव पुत्रं बिभृता स्वेनं ॥
अफ्स्वंग्ने सधिष्टव [ ] 11
TS 4.2.3.3
सौषधीरनुं रुद्ध्यसे ।
गर्भे सञ्जायसे पुनः ॥
गर्भो अस्योषधीनां गर्भो वनस्पतीनां।
गर्भो विश्वस्य भूतस्याग्ने गर्भो अपामसि॥
प्रसद्य भस्मना योनिमपश्च पृथिवीमग्ने ।
स्र्मज्य मातृभिस्त्वं ज्योतिष्मान् पुनराऽसदः ॥
। । । ।
पुनरासद्य सदनमपश्च पृथिवीमग्ने ।
शेषे मातुर्यथोपस्थे उन्तरस्या ए शिवतमः ॥
.
पुनरूर्जा - [ ] 12
TS 4.2.3.4
-नि वर्तस्व पुनरग्न इषा ऽऽयुषा ।
पुनर्नः पाहि विश्वतः ॥
सह रय्या नि वर्तस्वाग्ने पिन्वस्व धारया ।
```

```
विश्वफ्सिनया विश्वतस्परि ॥
पुनस्त्वा ऽऽदित्या रुद्रा वसवः समिन्धतां पुनर्ब्रह्माणो वसुनीथ युज्ञैः ।
घृतेन त्वं तनुवो वद्र्धयस्व सत्याः सन्तु यजमानस्य कामाः ॥
बोधा नो अस्य वचसो यविष्ठ मं हिष्ठस्य प्रभृतस्य स्वधावः ।
पीयति त्वो अनु () त्वो गृणाति वन्दारुस्ते तनुवं वन्दे अग्ने ॥
स बोधि सूरिर्मघवा वसुदावा वसुपतिः।
युयोद्ध्यस्मद् द्वेषा ्सि ॥ 13
(आ – तवो – र्जाऽ – नु – षोडश च) (४३)
TS 4.2.4.1
अपेत वीत वि च सर्पतातो येऽत्र स्थ पुराणा ये च नूतनाः।
अदादिदं वमोऽवसानं पृथिव्या अक्रन्निमं पितरो लोकमस्मै ॥
अग्नेर्भस्मास्यग्नेः पुरीषमसि संज्ञानमसि कामधरणं मयि ते
कामधरणं भूयात् ॥
सं या वः प्रियास्तनुवः सं प्रिया हृदयानि वः ।
आत्मा वो अस्तु - [ ] 14
```

```
संप्रियः संप्रियास्तनुवो मम ॥
अय एं सो अग्निर्यस्मिन्थ्-सोममिन्द्रः सुतं दधे जठरे वावशानः ।
सहस्रियं वाजमत्यं न सप्ति ए ससवान्थ् – सन्थ् – स्तूयसे जातवेदः ॥
अग्ने दिवो अर्णमच्छा जिगास्यच्छा देवा ए ऊचिषे धिष्णिया ये।
याः परस्ताद्-रोचने सूर्यस्य याश्चा वस्ता-दुपतिष्ठन्त आपः ॥
अग्ने यत् ते दिवि वर्चः पृथिव्यां यदोषधीष्व – [ ] 15
TS 4.2.4.3
-ऽफ्सु वा यजत्र।
येनान्तरिक्ष-मुर्वाततन्थ त्वेषः स भानुरर्णवो नृचक्षाः ॥
पुरीष्यासो अग्नयः प्रावणेभिः सजोषसः ।
जुषन्ता प् हव्यमाहुतमनमीवा इषो महीः॥
्। । । । । । इडामग्ने पुरुद्धः स्थः सिनं गोः शश्वतम्धः हवमानाय साध ।
स्यान्नः सूनुस्तनयो विजावाऽग्ने सा ते सुमतिर्भूत्वस्मे ॥
अयं ते योनिर्. ऋत्वियो यतो जातो अरोचथाः।
तं जान - [ ] 16
```

```
न्नग्न आ रोहाथा नो वद्र्धया रियं॥
। । ।
चिदिस तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्-ध्रुवा सीद परिचिदिस तया
देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सींद ;
लोकं पृण छिद्रं पृणाथो सीद शिवा त्वं ।
इन्द्राग्नी त्वा बृहस्पतिरस्मिन् योनावसीषदन्न् ॥
ता अस्य सूददोहसः सोम\« श्रीणन्ति पृश्नयः।
जन्मन् देवानां विशस्त्रिष्वा रोचने दिवः ॥ 17
(अस्त्वो – षधीषु – जान – त्रष्टाचत्वारिङ्शच्च) (A4)
TS 4.2.5.1
समित एं सङ्कलपेथा एं संप्रियौ रोचिष्णू सुमनस्यमानौ ।
इषमूर्जमभि संवसानौ सं वां मना श्रिस सं व्रता समु चित्तान्याऽकरं॥
अग्ने पुरीष्याधिपा भवा त्वं नः ।
्रषमूर्जं यजमानाय धेहि॥
प्रीष्यस्त्वमग्ने रियमान् पुष्टिमा ए असि ।
```

```
शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वां योनिमिहाऽसदः ॥
भवतं नः समनसौ समोकसा – [] 18
TS 4.2.5.2
-वरेपसौ ।
मा यज्ञ ए हि एसिष्टं मा यज्ञपतिं जातवेदसौ शिवौ भवतमद्य नः ॥
। । । ।
मातेव पुत्रं पृथिवी पुरीष्यमग्नि ७ स्वे योनावभारुखा।
तां विश्वेरेवैर् ऋतुभिः संविदानः प्रजापतिर्विश्वकर्मा वि मुञ्चतु ॥
यदस्य पारे रजसः शुक्रं ज्योतिरजायत ।
।
तं नः पर्.षदति द्विषोऽग्ने वैश्वानर स्वाहा ॥
नमः सु ते निर्.ऋते विश्वरूपे – [ ] 19
TS 4.2.5.3
ऽयस्मयं वि चृता बन्धमेतं।
यमेन त्वं यम्या सं विदानोत्तमं नाकमधि रोहयेमं ॥
्। । ।
यत्ते देवी निर्.ऋतिराबबन्ध दाम ग्रीवास्व विचर्त्यं।
्रवं ते तद् विष्यां यायुषो न मद्ध्यादथा जीवः पितुमब्हि प्रमुक्तः ॥
```

```
यस्यास्ते अस्याः क्रूर आसञ्जुहोम्येषां बन्धानामवसर्जनाय ।
भूमिरिति त्वा जना विदुर्निर्.ऋति - [] 20
TS 4.2.5.4
रितिं त्वा ऽहं परि वेद विश्वतः ॥
असुन्वन्तम यजमानमिच्छ स्तेनस्येत्यान् – तस्करस्यान् वेषि ।
अन्य मस्म-दिच्छ सा त इत्या नमो देवि निर्.ऋते तुभ्यमस्तु ॥
देवीमहं निर्.ऋतिं वन्दमानः पितेव पुत्रं दसये वचोभिः।
विश्वस्य या जायमानस्य वेद शिरः शिरः प्रति सूरी वि चष्टे ॥
। । । । । । ।
निवेशनः सङ्गमनो वसूनां विश्वा रूपाऽभि चष्टे – [ ] 21
TS 4.2.5.5
शचीभिः।
देव इव सविता सत्यधर्मेन्द्रो न तस्थौ समरे पथीनां ॥
सं वरत्रा दधातन निराहावान् कृणोतन ।
। ।
सिञ्चामहा अवटमुद्रिणं वयं विश्वाऽहाऽदस्तमक्षितं ॥
।
निष्कृताहा-वमवट ए सुवरत्र ए सुषेचनं ।
उद्रिण ्ं सिञ्चे अक्षितं ॥
```

```
सीरा युञ्जन्ति कवयो युगा वि तन्वते पृथक्।
धीरा देवेषु सुम्नया ॥
युनक्त सीरा वि युगा तनोत कृते योनौ वपतेह - [ ] 22
TS 4.2.5.6
बीजं
गिरा च श्रुष्टिः सभरा असन्नो नेदीय इथ् सृण्या पक्वमा ऽयत् ॥
लाङ्गलं पवीरवर् सुशेवर् सुमतिथ्सरः।
उदित् कृषति गामविं प्रफर्व्यं च पीवरीं।
प्रस्थावद्-रथवाहनं ॥
शुनं नः फाला वि तुदन्तु भूमि ए शुनं की नाशा अभि यन्तु वाहान्।
शुनं पर्जन्यो मधुना पयोभिः शुनासीरा शुनमस्मासु धत्तं ॥
कामं कामदुघे धुक्ष्व मित्राय () वरुणाय च।
इन्द्रायाग्नये पूष्ण ओषधीभ्यः प्रजाभ्यः ॥
पृतेन सीता मधुना समका विश्वैदेवैरनुमता मरुद्धिः।
जर्जस्वती पयसा पिन्वमानाऽस्मान्थ् सीते पयसाऽभ्या–ववृथ्स्व ॥ 23
```

```
(सर्मोकसौ-विश्वरूपे-विदुर्निर्.ऋति-रभि चष्ट-इह-मित्राय-
द्यावि ्रातिश्च ) (A5)
TS 4.2.6.1
या जाता ओषधयो देवेभ्यस्त्रियुगं पुरा।
मन्दामि बभ्रूणामह ए रातं धामानि सप्त च ॥
शतं वो अंब धामानि सहस्रमुत वो रुहः।
अथां शतक्रत्वो यूयमिमं में अगदं कृत ॥
पुष्पावतीः प्रसूवतीः फलिनीरफला उत ।
अश्वा इव सजित्वरी-वीरुधः पारयिष्णवः ॥
ओषधीरिति मातर-स्तद्वी देवी-रुप ब्रुवे ।
रपा ्सि विघ्नतीरित रप - [] 24
TS 4.2.6.2
–श्चातयमानाः ॥
अश्वत्थे वो निषदनं पर्णे वो वसतिः कृता ।
गोभाज इत् किलासथ यथ् सनवथ पूरुषं ॥
```

यदहं वाजय-न्निमा ओषधीर्.हस्त आदधे।

```
आत्मा यक्ष्मस्य नश्यति पुरा जीवगृभो यथा ॥
यदोषधयः संगच्छन्ते राजानः समिता विव ।
विप्रः स उच्यते भिषग्रक्षोहा ऽमीव चातनः ॥
। । । । । ।
निष्कृति-र्नामवो माताऽथा यूय ७स्थ संकृतीः ।
सराः पतत्रिणीः – [ ] 25
TS 4.2.6.3
स्थन यदा मयति निष्कृत ॥
अन्या वो अन्यामव—त्वन्याऽन्यस्या उपावत ।
ताः सर्वा ओषधयः संविदाना इदं मे प्रावता वचः॥
उच्छुष्मा ओषधीनां गावो गोष्ठा दिवेरते ।
धन 🗸 सनिष्यन्ती नामात्मानं तव पूरुष ॥
॥ । । । ।
अति विश्वाः परिष्ठास्तेन इव व्रजमक्रमुः ।
ा । ।
ओषधयः प्राचुच्यवु र्यत् किं च तनुवा ए रपः ॥
या - [ ] 26
```

TS 4.2.6.4 –स्त आतस्थु–रात्मानं या आविविशुः परुः परुः । तास्ते यक्ष्मं विबाधन्ता मुग्रो मद्ध्यमशीरिव ॥ साकं यक्ष्म प्र पत रुयेनेन किकिदीविना । साकं वातस्य-ध्राज्या साकं नश्य निहाकया ॥ अश्वावती एं सोमवती मूर्जयन्ती मुदोजसं। आ विध्सि सर्वा ओषधीरस्मा अरिष्टतातये ॥ याः फलिनीर्या अफला अपुष्पा याश्च पुष्पिणीः । बृहस्पति प्रस्ता स्तानी मुञ्चन्त्व ए हसः ॥ या - [] 27 TS 4.2.6.5 ओषधयः सोमराज्ञीः प्रविष्टाः पृथिवीमनु । तासां त्वमस्युत्तमा प्रणो जीवातवे–सुव ॥ अवपतन्तीरवदन् दिव ओषदयः परि । यं जीव मञ्जवां महै न स रिष्याति पूरुषः ॥ याश्चेद मुप-शृण्वन्ति याश्च दूरं परागताः ।

```
इह सङ्गत्य ताः सर्वा अस्मै सं दत्त भेषजं ॥
मा वो रिषत् खनिता यस्मै चाहं खनामि वः ()।
ा
द्विप–च्चतुष्प–दस्माक ्सर्व–मस्त्वनातुरं ॥
ा । । । । । । । । । । अोषधयः सं वदन्ते सोमेन सह राज्ञा ।
यस्मै करोति ब्राह्मणस्त्र राजन् पारयामसि ॥ 28
(रपः – पतत्रिणी– र्या – अप्हसो याः – खनामि वो –
ऽष्टादंश च) (A6)
TS 4.2.7.1
मा नो हि ्सीज्जनिता यः पृथिव्या यो वा दिव ् सत्यधर्मा जजान ।
यश्चापश्चन्द्रा बृहतीर्जजान कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
अभ्यावर्तस्व पृथिवि यज्ञेन पयसा सह ।
वपां ते अग्निरिषितोऽव सर्पत् ॥
अग्ने यत् ते शुक्रं यच्चन्द्रं यत् पूतं यद्-यज्ञियं।
तद्-देवेभ्यो भरामसि ॥
इषमूर्जमहमित आ - [] 29
```

```
TS 4.2.7.2
दद ऋतस्य धाम्नो अमृतस्य योनेः।
आ नो गोषु विश्वात्वौषधीषु जहामि सेदिमनिराममीवां ॥
अग्ने तव श्रवो वयो महि भ्राजन्त्यर्चयो विभावसो ।
। । । । । । ।
बृहद्–भानो ञ्चात्मा वाजमुक्थ्यं दधासि दाञुषे कवे ॥
इरज्यन्नग्ने प्रथयस्व जन्तुभिरस्मे रायो अमर्त्य ।
स दर्शतस्य वपुषो वि राजिस पृणिक्षि सानिसि ए रियं॥
जर्जो नपाज्जातवेदः सुशस्तिभि–र्मन्दस्व – [ ] 30
TS 4.2.7.3
धीतिभिर्हितः।
त्वे इषः सं दधु-भूरिरेतस-श्चित्रो तयो वामजाताः ॥
पावकवर्चाः शुक्रवर्चा अनूनवर्चा उदियर्.षि भानुना ।
पुत्रः पितरा विचरन्नुपावस्युभे पृणक्षि रोदसी ॥
्रा
ऋतावानं महिषं विश्वचर्.षणिमग्नि ्स्मनाय दिधरे पुरो जनाः।
श्रुत्कर्ण ए सप्रथस्तमं त्वा गिरा दैव्यं मानुषा युगा ॥
```

निष्कर्तार-मद्ध्वरस्य प्रचेतसं क्षयन्त ए राधसे महे। गतिं भृगूणामुशिजं कविक्रतुं पृणक्षि सानसिं ् – [] 31 TS 4.2.7.4 रयिं॥ चितः स्थ परिचितं ऊद्ध्वंचितः श्रयद्ध्वं तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्-ध्रुवाः सीदत ॥ आ प्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम वृष्णियं। भवा वाजस्य सङ्गर्थे ॥ सं ते पया ्सि समु यन्तु वाजाः सं वृष्णिया – न्यभिमातिषाहः । ा । आप्यायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवा ७स्युत्तमानि धिष्व ॥ 32 (आ – मन्दस्व – सानसि – मेकान्नचत्वारिष्शच्च) (A7) TS 4.2.8.1 अभ्यस्थाद्–विश्वाः पृतना अरातीस्तदग्निराह तदु सोम आह । बृहस्पतिः सविता तन्म आह पूषा माऽधाथ् सुकृतस्य लोके ॥ यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्थ् समुद्रादुत वा पुरीषात्। इयेनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुतं जनिम तत् ते अर्वन्न् ॥

```
अपां पृष्ठमसि योनिरग्नेः समुद्रमभितः पिन्वमानं ।
वद्धंमानं मह - [ ] 33
TS 4.2.8.2
आ च पुष्करं दिवो मात्रया वरिणा प्रथस्व ॥
ब्रह्म जज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्वि सीमतः सुरुचो वेन आवः ।
स बुद्ध्नया उपमा अस्य विष्ठाः सतश्च योनिमसतश्च विवः ॥
हिरण्यगर्भः समवर्तताग्रे भूतस्य जातः पतिरेक आसीत्।
स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
द्रफ्सश्चस्कन्द पृथिवीमनु – [] 34
TS 4.2.8.3
-द्यामिमं च योनिमनु यश्च पूर्वः ।
तृतीयं योनिमनु सञ्चरन्तं द्रफ्सं जुहोम्यनु सप्त होत्राः ॥
नमो अस्तु सर्पेभ्यो ये के च पृथिवीमनु ।
ये अन्तरिक्षे ये दिवि तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥
येऽदो रोचने दिवो ये वा सूर्यस्य रिमषु ।
। । । । । ।
येषामफ्सु सदः कृतं तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥
```

या इषवो यातु धानानां () ये वा वनस्पती प्रनु । ये वाऽवटेषु शेरते तेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥ 35 (महो - ऽनु - यातुधानाना - मेकादश च) (४८) TS 4.2.9.1 धुवाऽसि धरुणाऽस्तृता विश्वकर्मणा सुकृता । मा त्वा समुद्र उद्वधीन्मा सुपर्णो व्यथमाना पृथिवीं दृ ्ह ॥ प्रजापतिस्त्वा सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं प्रथोऽसि पृथिव्यसि भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया विश्वस्य भुवनस्य वर्षत्री पृथिवीं यच्छ पृथिवीं दृण्ह पृथिवीं मा हिण्सीर्विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै – [] 36 TS 4.2.9.2 चरित्राया-ग्निस्त्वाऽभि पातु मह्या स्वस्त्या छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्-ध्रुवा सीद ॥ ा । । । । । काण्डात् काण्डात् प्ररोहन्ती परुषःपरुषः परि । एवा नो दूर्वे प्रतनु सहस्रेण शतेन च॥ या शतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहिस ।

```
तस्यास्ते देवीष्टके विधेम हविषा वयं ॥
अषाढाऽसि सहमाना सहस्वारातीः सहस्वारातीयतः सहस्व
पृतनाः सहस्व पृतन्यतः।
सहस्रवीर्या - [] 37
TS 4.2.9.3
–सि सा मा जिन्व ॥
मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः।
माद्ध्वीर्नः सन्त्वोषधीः ॥
मधु नक्तमुतोषसि मधुमत् पार्थिव ए रजः।
मधु द्यौरस्तु नः पिता ॥
मधुमान् नो वनस्पति-र्मधुमा ् अस्तु सूर्यः।
माद्ध्वीर्गावो भवन्तु नः ॥
मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षतां।
पिपृतां नो भरीमभिः॥
ा
तद्-विष्णोः परमं - [ ] 38
```

```
TS 4.2.9.4
पद्यं सदा पश्यन्ति सूरयः।
दिवीव चक्षुराततं ॥
धुवाऽसि पृथिवि सहस्व पृतन्यतः ।
स्यूता देवेभिरमृतेना ऽऽगाः॥
यास्ते अग्ने सूर्ये रुच उद्यतो दिवमातन्वन्ति रिश्मिभः।
ताभिः सर्वाभी रुचे जनाय नस्कृधि ॥
या वो देवाः सूर्ये रुचो गोष्वश्चेषु या रुचः।
इन्द्राग्नी ताभिः सर्वाभी रुचं नो धत्त बृहस्पते ॥
विराड् - [ ] 39
TS 4.2.9.5
ज्योतिरधारयथ् सम्राड् ज्योतिरधारयथ् स्वराड् ज्योतिरधारयत् ॥
अग्ने युक्ष्वा हि ये तवाश्वासो देव साधवः ।
अरं वहन्त्याशवः ॥
युक्ष्वा हि देवहूतमा ् अश्वा ् अग्ने स्थीरिव।
न होता पूर्व्यः सदः ॥
```

```
द्रफ्सश्चस्कन्द पृथिवीमनु द्यामिमं च योनिमनु यश्च पूर्वः ।
तृतीयं योनिमनु सञ्चरन्तं द्रफ्सं जुहोम्यनु सप्त - [] 40
TS 4.2.9.6
होत्राः ॥
अभूदिदं विश्वस्य भुवनस्य वाजिनमग्ने-वैश्वानरस्य च।
अग्निर्ज्योतिषा ज्योतिष्मान् रुक्मो वर्चसा वर्चस्वान् ॥
ऋचे त्वा रुचे त्वा समिथ् स्रवन्ति सरितो न धेनाः।
अन्तर्.हदा मनसा पूयमानाः ॥
घृतस्य धारा अभि चाकशीमि ।
हिरण्ययो वेतसो मद्ध्य आसां ॥
तस्मिन्थ्सुपर्णो मधुकृत् कुलायी भजन्नास्ते मधु देवताभ्यः।
ा । ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ तस्या स ते हरयः सप्त तीरे ( ) स्वधां दुहाना अमृतस्य धारां ॥ 41
(प्रतिष्ठायै – सहस्रवीर्या – परमं – वैराट्थ् – सप्त – तीरे –
चत्वारि च) (49)
```

TS 4.2.10.1 आदित्यं गर्भं पयसा समञ्जन्थ् सहस्रस्य प्रतिमां विश्वरूपं । परि वृङ्ग्धि हरसा माऽभि मृक्षः शतायुषं कृणुहि चीयमानः ॥ इमं मा हि ्सीर्द्विपादं पशूना ् सहस्राक्ष मेध आ चीयमानः। मयुमारण्यमन् ते दिशामि तेन चिन्वानस्तनुवो नि षीद ॥ वातस्य धाजिं वरुणस्य नाभिमश्चं जज्ञान एं सरिरस्य मद्ध्ये। शिशूं नदीना एं हरिमद्रिबुद्धमग्ने मा हि एसीः - [] 42 TS 4.2.10.2 परमे व्योमन्न ॥ इमं मा हि ्सीरेकशफं पशूनां कनिक्रदं वाजिनं वाजिनेषु । गौरमारण्यमन् ते दिशामि तेन चिन्वानस्तनुवो नि षीद ॥ अजस्रमिन्दुमरुषं भुरण्युमग्निमीडे पूर्वचित्तौ नमोभिः। ा । । ॥ स पर्वभिर्.ऋतुशः कल्पमानो गां मा हि ्सीरदितिं वैराजं॥ इम्ं समुद्रं शतधारमुथ्-सं व्यच्यमानं भुवनस्य मद्ध्ये । घृतं दुहानामदितिं जनायाग्ने मा – [] 43

```
TS 4.2.10.3
हिं्सीः परमे व्योमन्न् ।
गवयमारण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तनुवो नि षीद ॥
॥ । । ।
वरूत्रिं त्वष्टुर्वरुणस्य नाभिमविं जज्ञाना ्र रजसः परस्मात् ।
मही एं साहस्रीमसुरस्य मायामग्ने मा हि एसीः परमे व्योमन्न् ॥
्रा । । । । । । । । । । इमामूर्णायुं वरुणस्य मायां त्वचं पशूनां द्विपदां चतुष्पदां ।
त्वष्टुः प्रजानां प्रथमं जनित्रमग्ने मा हि ्सीः परमे व्योमन्न् ।
उष्ट्रमारण्यमन् - [ ] 44
TS 4.2.10.4
ते दिशामि तेन चिन्वानस्तनुवो नि षीद ॥
यो अग्निरग्नेस्त-पसोऽधि जातः शोचात् पृथिव्या उत वा
दिवस्परि ।
येन प्रजा विश्वकर्मा व्यानट् तमग्ने हेडः परि ते वृणकु ॥
अजा ह्यग्नेरजनिष्ट गर्भाथ् सा वा अपश्यज्जनितारमग्रे ।
तया रोहमायनुप मेद्ध्यासस्तया देवा देवतामग्र आयन् ।
श्वारभ-()-मारण्यमनु ते दिशामि तेन चिन्वानस्तनुवो निषीद ॥ ४५
```

```
(अग्ने मा हिं्सी - रग्ने मोष्ट्रमा - रण्यमनु - श्रारभन्
- , - नव च) (A10)
```

प्र विश्व परि वाजेषु भूषथः ।

इन्द्राग्नी रोचना दिवः परि वाजेषु भूषथः ।

तहां चेति प्रवीर्यं ॥

इनथद्-वृत्रमुत सनोति वाजिमिन्द्रा यो अग्नी सहुरी सपर्यात् ।

इरज्यन्ता वसव्यस्य भूरेः सहस्तमा सहसा वाज्यन्ता ॥

प्र चर्.षणिभ्यः पृतना हवेषु प्र पृथिव्या रिरिचाथे दिवश्च ।

प्र सिन्धुभ्यः प्रगिरिभ्यो महित्वा प्रेन्द्राग्नी विश्वा भुवनाऽत्यन्या ॥

मरुतो यस्य हि – [] 46

TS 4.2.11.2

क्षये पाथा दिवो विमहसः । । । । । स सुगोपातमो जनः ॥

```
यज्ञैर्वा यज्ञवाहसो विप्रस्य वा मतीनां।
मरुतः शृणुता हवं ॥
श्रियसे कं भानुभिः सं मिमिक्षिरे ते रिश्मिभस्त ऋक्वभिः सुखादयः।
ते वाशीमन्त इष्मिणो अभीरवो विद्रे प्रियस्य मारुतस्य धाम्नः ॥
ा
अव ते हेड> ू, उदुत्तमं > ू॥
कया नश्चित्र आ भुवदूती सदा वृधः सखा।
कया राचिष्ठया वृता ॥ 47
TS 4.2.11.3
को अद्य युङ्के धुरि गा ऋतस्य शिमीवतो भामिनो दुर्.हणायून्।
आसन्निषून् हथ्स्वसो मयोभून् य एषां भृत्यामृणधथ् स जीवात् ॥
अग्ने नया > \stackrel{3}{\Box}, 5\stackrel{5}{\Box}वाना\stackrel{1}{\smile} >\stackrel{4}{\Box}, \stackrel{1}{\Box} भवन्तु > \stackrel{5}{\Box}, वाजेवाजे>\stackrel{6}{\Box} ।
अफ्स्वरने सिधिष्टव सौषधीरनु रुद्ध्यसे ।
गर्भे सञ्जायसे पुनः ॥
वृषा सोम द्युमा एं असि वृषा देव वृषव्रतः।
वृषा धर्माणि दधिषे ॥
```

चतुर्थकाण्डे द्वीतीयः प्रश्नः

इमं में () वरुण > , तत्त्वा यामि > , त्वं नो अग्ने > , त्वं नो अग

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :
(विष्णोः क्रमोऽसि – दिवस्प – र्यन्नपते – ऽपेत – सिमतं –

ा । । । ।

"या जाता – मा नो हिं ्सी – दुभ्यस्थाद् – ध्रुवा – ऽस्यादित्यङ्गर्भ

"॥ ।

— मिन्द्राग्नी रोच – नैकादश)

| Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :| (विष्णो – रस्मिन् हृव्ये – ति त्वाऽहं – धीतिभि – हीत्रा –
| ।
| अष्टाचत्वारिं्शत्)

First and Last Padam of Second Prasnam of 4th Kandam (विष्णो: क्रमोऽसि – त्वन्नो अग्ने स त्वन्नो अग्ने)

। ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

क्षयन्नस्मभ्यमसुर प्रचेतो राजन्नेना(ग्म्)सि शिश्रथः कृतानि ॥

(Appearing in TS 1.5.11.3)

आ देवाना मिप पन्थामगन्म यच्छक्नवाम तदनु प्रवोढुं।

अग्नि र्विद्वान्थ्स यजाथ् सेदु होता सो अध्वरान्थ् स ऋतून्

कल्पयाति ॥ (Appearing in TS 1.1.14.3 and 4)

चतुर्थकाण्डे द्वीतीयः प्रवनः

4.2.11.3 - शत्रो भवन्त > , वाजेवाजे > मितद्रवः सहस्रसा मेधसाता सिनिष्यवः ।

महो ये रत्न ं सिमिथेषु जिभिरे शत्रो भवन्तु वाजिनो हवेषु ॥

वाजेवाजे ऽवत वाजिनो नो धनेषु विप्रा अमृता ऋतज्ञाः ॥

(Appearing in TS 1.7.8.2)

4.2.11.3 — इमं में वरुण > नि, तत्त्वा यामि > हिमं में वरुण श्रुधी हवमद्या च मृडय । त्वामवस्युरा चके ॥

तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदा शास्ते यजमानो हविभिः ।
अहेडमानो वरुणेह बोध्युरुश्चिमा न आयुः प्रमोषीः ॥

(Appearing in TS 2.1.11.6)

चतुर्थकाण्डे द्वीतीयः प्रश्नः

4.2.11.3 - त्वं नो अग्ने निकार विद्वान् देवस्य हेडोऽव यासि सीष्ठाः ।

यजिष्ठो वहि तमः शोशुचानो विश्वा द्वेषां सि प्रमुमुग्ध्यस्मत् ॥

स त्वंनो अग्ने ऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ ।

अव यक्ष्व नो वरुण् रराणो वीहि मृडीक् स्मुहवो न एधि ॥

(Appearing in TS- 2.5.12.3 and 4)

चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः - चितिवर्णनं

TS 4.3.1.1

अपां त्वेमन्थ् सादयाम्यपां त्वोद्मन्थ् सादयाम्यपां त्वा भस्मन्थ्
सादयाम्यपां त्वा ज्योतिषि सादयाम्यपां त्वाऽयने सादयाम्यपांवे सदने
सीद समुद्रे सदने सीद सिलले सदने सीदापां क्षये सीदापां
सिधिषि सीदापां त्वा सदने सादयाम्यपां त्वा सथस्थे सादयाम्यपां
त्वा पुरीषे सादयाम्यपां त्वा योनौ () सादयाम्यपां त्वा पाथिसि
सादयामि गायत्री छन्द-स्त्रिष्टुप् छन्दो जगती छन्दोऽनुष्टुप् छन्दः
पिङ्किश्चन्दः ॥ 1

(योनौ - पञ्चदश च) (A1)

TS 4.3.2.1

TS 4.3.2.2

गृह्णामि प्रजाभ्योऽयं पश्चाद्-विश्वव्यचास्तस्य चक्षुर्वैश्वव्यचसं
वर्षणि चाक्षुषणि जगती वार्षी जगत्या ऋक्षममृक्षमाच्छुकः
चुक्राथ् सप्तद्शः सप्तद्शाद्-वैरूपं वैरूपाद्-विश्वामित्र ऋषिः
प्रजापति गृहीतया त्वया चक्षुर्गृह्णामि प्रजाभ्य इदमुत्तराथ् स्वस्तस्य
श्रोत्रण् सौवण् शरच्छौत्र्यनुष्टुप्-छारद्यनुष्टुभः स्वारण् स्वारान्मन्थी
मन्थिन एकविण्श एकविण्शाद् वैराजं वैराजाज्जमदग्निर् ऋषिः
प्रजापति गृहीतया – [] 3

TS 4.3.2.3

त्वया श्रोत्रं गृह्णामि प्रजाभ्यं इयमुपरि मतिस्तस्यै वाङ्माती हेमन्तो । । । । । । वाच्यायनः पङ्किर्.हैमन्ती पंक्त्यै निधनविश्विधनवत आग्रयण

आग्रयणात् त्रिणवत्रयस्त्रि एशौ त्रिणवत्रयस्त्रि एशाभ्या ए शाक्वररैवते ा । । । शाक्वररैवताभ्यां विश्वकर्मर्.षिः प्रजापति गृहीतया त्वया वाचं गृह्णामि प्रजाभ्यः ॥ 4 (त्वया मनो-जमदग्निर्.ऋषिः प्रजापतिगृहीतया-त्रिण्शच्च) (A2) TS 4.3.3.1 प्राची दिशां वसन्त ऋतूनामग्निर्देवता ब्रह्म द्रविणं त्रिवृथ् स्तोमः स उ पञ्चदशवर्तनि-स्त्र्यविर्वयः कृतमयानां पुरोवातो वातः सानग ऋषिर्दक्षिणा दिशां ग्रीष्म ऋतूनामिन्द्रो देवता क्षत्रं द्रविणं पञ्चदशः स्तोमः स उ सप्तदश वर्तनि-र्दित्यवाड्-वयस्त्रेताऽयानां दक्षिणाद्वातो वातः सनातन ऋषिः प्रतीची दिशां वर्.षा ऋतूनां विश्वे देवा देवता विड्-[] 5 TS 4.3.3.2 द्रविण एं सप्तदश स्तोमः स उ वेकवि एं शवर्तनि – स्त्रिवथ्सो वयों द्वापरोऽयानां पश्चाद्वातो वातोऽहभून ऋषिरुदीची दिशा 🗸 श्रुत्नां मित्रावरुणौ देवता पुष्टं द्रविणमेकवि थ्शः स्तोमः स उ त्रिणववर्तनि–स्तुर्यवाड् वय आस्कन्दो ऽयानामुत्तराद्–वातो वातः

प्रत ऋषिरूद्ध्वा दिशा एं हेमन्तिशिशावृतूनां बृहस्पतिर्देवता वर्चो द्रविणं त्रिणव स्तोमः स उ त्रयस्त्रि एशवर्तनः पष्ठवाद्वयो () ऽभिभूरयानां विष्वग्वातो वातः सुपर्ण ऋषिः पितरः पितामहाः परेऽवरे ते नः पान्तु ते नोऽवन्त्वस्मिन् ब्रह्मन्नस्मिन् क्षत्रेऽस्या–माशिष्यस्यां पुरोधायामस्मिन् कर्मन्नस्यां देवहृत्यां ॥ 6 (विट् – पष्ठवाद् वयो – ऽष्टाविज्ञातिश्च) (४३) TS 4.3.4.1 धुविक्षिति - ध्रुवयोनि - ध्रुवाऽसि ध्रुवां योनिमा सीद साद्ध्या। उख्यस्य केतुं प्रथमं पुरस्तादश्विनाऽद्ध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ स्वे दक्षे दक्षपितेह सीद देवत्रा पृथिवी बृहती रराणा। स्वासस्था तनुवा सं विशस्व पितेवैधि सूनव आ सुशेवाऽश्विनाद्ध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥ कुलायिनी वसुमती वयोधा रयिं नो वद्धं बहुल ए सुवीरं। 7 TS 4.3.4.2 अपामितिं दुर्मितिं बाधमाना रायस्पोषे यज्ञपतिमाभजन्ती सुवद्धेहि यजमानाय पोषमश्चिनाऽद्ध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥

```
अग्नेः पुरीषमसि देवयानी तां त्वा विश्वे अभि गृणन्तु देवाः ।
स्तोमपृष्ठा घृतवतीह सीद प्रजावदस्मे द्रविणा ऽऽश्यजस्वाश्विना
उद्ध्वर्यू सादयतामिह त्वा ॥
दिवो मूद्धांऽसि पृथिव्या नाभिर्विष्टंभनी दिशामधिपत्नी भुवनानां । 8
TS 4.3.4.3
जर्मिर्द्रफ्सो अपामसि विश्वकर्मा त ऋषिरश्विनाऽद्ध्वर्यू
सादयतामिह त्वा ॥
सजूर्.ऋतुभिः सजूर्विधाभिः सजूर्वसुभिः सजू रुद्रैः सजूरादित्यैः
सजूर्विश्वैर्देवैः सजूर्देवैः सजूर्देवैर्वयो-नाधैरग्नये त्वा
प्राणं मे पाह्यपानं मे पाहि व्यानं मे पाहि चक्षुर्म उर्व्या ( ) वि भाहि
भोत्रं मे २लोकयाप-स्पिन्वौषधीर्जिन्व द्विपात् पाहि चतुष्पादव दिवो
वृष्टिमेरय ॥ 9
(सुवीरं – भुवनाना – मुर्व्या – सप्तदंश च) (४४)
```

TS 4.3.5.1 त्र्यविर्वयस्त्रिष्टुप् छन्दो दित्यवाड् वयो विराट् छन्दः पञ्चाविर्वयो गायत्री छन्दस्त्रिवथ्सो वय उष्णिहा छन्द स्तुर्यवाड् वयोऽनुष्टुप् छन्दः पष्ठवाद् वयो बृहती छन्द उक्षा वयः सतोबृहती छन्द ऋषभो वयः ककुच्छन्दो धेनुर्वयो जगती छन्दोऽनड्वान् वयः पङ्कि रुछन्दो बस्तो वयो विवलं छन्दो वृष्णिर्वयो विशालं छन्दः पुरुषो वय () स्तन्द्रं छन्दो व्याघ्रो वयोऽनाधृष्टं छन्दः सि एहो वय ३छन्दि ३छन्दो विष्टंभो वयोऽधिपति इछन्दः क्षत्रं वयो मयन्दं छन्दो विश्वकर्मा वयः परमेष्ठी छन्दो मूद्धा वयः प्रजापति रुछन्दः ॥ 10 (पुरुषो वयः – षड् विज्ञातिश्च) (A5) TS 4.3.6.1 इन्द्राग्नी अव्यथमानामिष्टकां दृण्हतं युवं । पृष्ठेन द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं च वि बाधतां ॥ विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं भास्वती ए सूरिमतीमा या द्यां भास्या पृथिवीमोर्वन्तरिक्ष-मन्तरिक्षं ँयच्छान्तरिक्षं दृण्हान्तरिक्षं मा हिण्सी र्विश्वस्मै प्राणायापानाय

व्यानायोदानाय प्रतिष्ठाये चिरत्राय वायुस्त्वाऽभि पातु मह्या स्वस्त्या छिर्दिषा – [] 11

TS 4.3.6.2

शान्तमेन तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्-ध्रुवा सीद ॥

ग्रन्यसि प्राची दिग्-विराडिस दक्षिणा दिख् सम्राडिस प्रतीची

दिख्-स्वराडस्युदीची दिगिधपल्यसि बृहती दिगायुर्मे पाहि प्राणं

मे पाह्यपानं मे पाहि व्यानं मे पाहि चक्षुर्मे पाहि श्रोत्रं मे पाहि मनो

मे जिन्व वाचं मे पिन्वा () ऽऽत्मानं मे पाहि ज्योतिर्मे यच्छ ॥ 12

मा छन्दः प्रमा छन्दः प्रतिमा छन्दोऽसीति रुछन्दः पङ्कि रुछन्द

उष्णिहा छन्दो बृहती छन्दोऽनुष्टुप् छन्दो विराट् छन्दो गायत्री छन्द
सित्रष्टुप् छन्दो जगती छन्दः पृथिवी छन्दो ऽन्तरिक्षं छन्दो द्यौ रुछन्दः

समा रुछन्दो नक्षत्राणि छन्दो मन रुछन्दो वाक् छन्दः कृषि रुछन्दो

हिरण्यं छन्दो गौ रुछन्दो ऽजा छन्दो ऽश्व रुछन्दः ॥

अग्निर्देवता – [] 13

TS 4.3.7.2 वातो देवता सूर्यो देवता चन्द्रमा देवता वसवो देवता रुद्रा देवता ऽऽदित्या देवता विश्वे देवा देवता मरुतो देवता बृहस्पति र्देवतेन्द्रो देवता वरुणो देवता मूद्र्धाऽसि राड् ध्रुवाऽसि धरुणा यन्त्र्यसि यमित्रीषे त्वोर्जे त्वा कृष्यै त्वा क्षेमाय त्वा यन्त्री राड् ध्रुवाऽसि धरणी धर्त्र्यसि धरित्र्यायुषे त्वा () वर्चसे त्वौजसे त्वा बलाय त्वा ॥ 14 (देवता – ऽऽयुषे त्वा – षट् च) (A7) TS 4.3.8.1 आशुस्त्रिवृद्–भान्तः पञ्चदशो व्योम सप्तदशः प्रतूर्तिरष्टादश स्तपो नवदशो ऽभिवर्तः सवि एशो धरुण एकवि एशो वर्चो द्वावि एशः संभरणस्त्रयोवि एशो योनिश्चतुर्वि एशो गर्भाः पञ्चविण्ञा ओजस्त्रिणवः क्रतुरेकत्रिण्ञः प्रतिष्ठा त्रयस्त्रिण्शो ब्रद्ध्नस्य विष्टपं चतुस्त्रिण्शो नाकः षट्त्रिण्ञो विवर्तीऽष्टाचत्वारिण्ञो धर्त्रश्चतुष्टोमः ॥ 15 (आशुः – सप्तत्रिण्शत्) (४८)

TS 4.3.9.1 अग्नेर्भागोऽसि दीक्षाया आधिपत्यं ब्रह्म स्पृतं त्रिवृथ् स्तोम इन्द्रस्य भागोऽसि विष्णोराधिपत्यं क्षत्र७ स्पृतं पञ्चदशः स्तोमो नृचक्षसां भागोऽसि धातुराधिपत्यं जनित्र स्पृत ् सप्तदशः स्तोमो मित्रस्य भागोऽसि वरुणस्याऽऽधिपत्यं दिवो वृष्टिर्वाताः स्पृता एकवि एक: स्तोमोऽदित्यै भागोऽसि पूष्ण आधिपत्यमोजः स्पृतं त्रिणवः स्तोमो वसूनां भागोऽसि [] 16 TS 4.3.9.2 रुद्राणामाधिपत्यं चतुष्पाथ् स्पृतं चतुर्वि ्शः स्तोम आदित्यानां भागोऽसि मरुतामधिपत्यं गर्भाः स्पृताः पञ्चवि एशः स्तोमो देवस्य सवितुर्भागोऽसि बृहस्पतेराधिपत्य ए समीचीर्दिशः स्पृताश्चतुष्टोमः स्तोमो यावानां भागोऽस्ययावानामाधिपत्यं प्रजाः स्पृता-श्चतु-श्वत्वारि एशः स्तोम ऋभूणां भागोऽसि विश्वेषां देवानामाधिपत्यं भूतं । निशान्त७ स्पृतं त्रयस्त्रि७्शः स्तोमः ॥ 17 (वसूनां भागोऽसि – षट्चत्वारि एशच्च) (A9)

प्कयाऽस्तुवत प्रजा अधीयन्त प्रजापतिरिधपतिरासीत् तिसृभिरस्तुवत ब्रह्मासृज्यत् ब्रह्मणस्पति–रिधपतिरासीत् पञ्चिभरस्तुवत भूतान्यसृज्यन्त भूतानां पितरिधपतिरासीथ् सप्तिभिरस्तुवत सप्तर्.षयोऽसृज्यन्त धाता-धिपितरासी-न्नवभिरस्तुवत पितरो-ऽसृज्यन्ता-ऽ*दितिरिधपल्यासी-देकादशभि-रस्तुवत्तर्वोऽ सृज्यन्ता-ऽऽर्त्वो-ऽधिपति-रासीत् त्रयोदशभि-रस्तुवत् मासा असृज्यन्त सँवथ्सरोऽधिपति- [] 18

TS 4.3.10.2

-रासीत् पञ्चद्द्राभिरस्तुवत क्षुत्रमेसृज्यतेन्द्रो ऽधिपतिरासीथ्सप्तद्द्राभिरस्तुवत प्रावोऽसृज्यन्त बृहस्पतिरधिपतिरासीत्रवद्द्राभि-रस्तुवत शूद्रार्यावसृज्येतामहोरात्रे अधिपत्नी
आस्तामेकवि रात्याऽस्तुवतैकशाणाः प्रावोऽसृज्यन्त
वरुणो ऽधिपतिरासीत् त्रयोवि र्शत्याऽस्तुवत क्षुद्राः प्रावोऽसृज्यन्त
पूषा ऽधिपतिरासीत् पञ्चवि र्शत्या ऽस्तुवता ३ऽरण्याः प्रावोऽसृज्यन्त
वायुरधिपतिरासीथ् सप्तवि र्शत्याऽस्तुवत् द्यावापृथिवी व्यै- [] 19

TS 4.3.10.3 -तां वसवो रुद्रा आदित्या अनु व्यायन् तेषामाधिपत्यमासी-न्नववि ए शत्याऽस्तुवत वनस्पतयोऽसृज्यन्त सोमो ऽधिपतिरासी -देकत्रिण्शता उस्तुवत प्रजा असृज्यन्त यावानां चायावानां चाऽऽधिपत्यमासीत् त्रयस्त्रि एशता ऽस्तुवत भूतान्यशाम्यन् प्रजापतिः परमेष्ठ्यधिपतिरासीत् ॥ 20 (सँवथ्सरोऽधिपति- र्वि - पञ्चित्रिण्शच्च) (A10) TS 4.3.11.1 इयमेव सा या प्रथमा व्यौच्छदन्तरस्यां चरति प्रविष्टा । वधूर्जजान नवगज्जनित्री त्रय एनां महिमानः सचन्ते ॥ छन्दस्वती उषसा पेपिशाने समानं योनिमनु सञ्चरन्ती । सूर्यपत्नी वि चरतः प्रजानती केतुं कृण्वाने अजरे भूरिरेतसा ॥ ऋतस्य पन्थामनु तिस्र आऽगुस्त्रयो घर्मासो अनु ज्योतिषाऽऽगुः। प्रजामेका रक्षत्यूर्जमेका -[] 21

```
TS 4.3.11.2
व्रतमेका रक्षति देवयूनां ॥
चतुष्टोमो अभवद्या तुरीया यज्ञस्य पक्षावृषयो भवन्ती ।
गायत्रीं त्रिष्टुभं जगतीमनुष्टुभं बृहदर्कं ँयुञ्जानाः सुवराऽभरित्रदं ॥
पञ्चिभद्धाता वि दंधाविदं यत् तासा । स्वसृरजनयत् पञ्चपञ्च ।
तासामु यन्ति प्रयवेण पञ्च नाना रूपाणि क्रतवो वसानाः ॥
TS 4.3.11.3
ऋतू ७ स्तन्वते कवयः प्रजानतीर्मद्ध्येछन्दसः परि यन्ति भास्वतीः ॥
ज्योतिष्मती प्रति मुञ्चते नभो रात्री देवी सूर्यस्य व्रतानि ।
वि पञ्चन्ति पञ्चावो जायमाना नानारूपा मातुरस्या उपस्थे ॥
एकाष्ट्रका तपसा तप्यमाना जजान गर्भं महिमानमिन्द्रं।
तेन दस्यून् व्यसहन्त देवा हन्ताऽसुराणा-मभवच्छचीभिः॥
अनानुजामनुजां मामकर्त सत्यं वदन्त्यन्विच्छ एतत् ।
भूयास -[ ] 23
```

```
TS 4.3.11.4
मस्य सुमतौ यथा यूयमन्या वो अन्यामित मा प्र युक्त ॥
अभून्ममं सुमतौ विश्ववेदा आष्ट्रं प्रतिष्ठामविदद्धि गाधं।
भूयासमस्य सुमतौ यथा यूयमन्या वो अन्यामति मा प्रयुक्त ॥
पञ्च व्युष्टीरनु पञ्च दोहा गां पञ्चनाम्नीमृतवोऽनु पञ्च ।
पञ्च दिशः पञ्चदशेन क्लृप्ताः समानमूद्ध्नीरभि लोकमेकं ॥ 24
TS 4.3.11.5
ऋतस्य गर्भः प्रथमा व्यूषुष्यपामेका महिमानं बिभर्ति ।
सूर्यस्यैका चरति निष्कृतेषु घर्मस्यैका सवितैकां नि यच्छति ॥
या प्रथमा व्यौच्छथ् सा धेनुरभवद्यमे ।
सा नः पयस्वती धुक्ष्वोत्तरामुत्तरा ए समां॥
शुक्रर्.षभा नभसा ज्योतिषा ऽऽ*गाद्–विश्वरूपा शबलीरग्निकेतुः ।
समानमर्थ 🖟 स्वपस्यमाना बिभ्रंती जरामजर उष आऽगाः ॥
ऋतूनां पत्नी () प्रथमेयमाऽगादह्नां नेत्री जनित्री प्रजानां।
एका सती बहुधोषो व्युच्छस्यजीर्णा त्वं जरयसि सर्वमन्यत् ॥ 25
```

(ऊर्जमेका – प्रतिमुञ्चमाना – भूयास – मेकं – पत्ये कान्न विण्शतिश्च) (४११) TS 4.3.12.1 अग्ने जातान् प्रणुदा नः सपत्नान् प्रत्यजाताञ्जातवेदो नुदस्व । अस्मे दीदिहि सुमना अहेडन् तव स्या ए शर्मन् त्रिवरूथ उद्भित्॥ सहसा जातान् प्रणुदानः सपतान् प्रत्यजाताञ्जातवेदो नुदस्व । अधि नो ब्रूहि सुमनस्यमानो वय स्याम प्रणुदा नः सपतान् ॥ चतुश्चत्वारि एशः स्तोमो वर्चो द्रविण ए षोडशः स्तोम ओजो द्रविणं पृथिव्याः पुरीषमस्य- [] 26 TS 4.3.12.2 -फ्सो नाम । एव इछन्दो वरिव इछन्दः शंभू इछन्दः परिभू इछन्द आच्छच्छन्दो मन ३छन्दो व्यच ३छन्दः सिन्धु ३छन्दः समुद्रं छन्दः सिललं छन्दः सँयच्छन्दो वियच्छन्दो बृहच्छन्दो रथन्तरं छन्दो निकाय रछन्दो विवध रछन्दो गिर रछन्दो भ्रज रछन्दः सष्ट्रप् छन्दो

उनुष्टुप् छन्दः ककुच्छन्दं स्त्रिककुच्छन्दः काव्यं छन्दो -ऽङ्कपं छन्दः - [] 27 TS 4.3.12.3 पदपङ्कि रछन्दो ऽक्षरपङ्कि रछन्दो विष्टारपङ्कि रछन्दः क्षुरो भृज्वाञ्छन्दः प्रच्छच्छन्दः पक्ष इछन्द एव इछन्दो वरिव रछन्दो वय रछन्दो वयस्कृच्छन्दो विशालं छन्दो विष्पद्धा रछन्द रछदि रछन्दो दूरोहणं छन्दस्तन्द्रं छन्दो ऽङ्काङ्कं छन्दः ॥ 28 (अस्य – ङ्कुपञ्छन्द – स्त्रयस्त्रि*ण्*शच्च) (A12) TS 4.3.13.1 अग्निर्वृत्राणि जङ्घनद् द्रविणस्युर्विपन्यया । समिद्धः शुक्र आहुतः ॥ त्व एं सोमासि सत्पतिस्त्व एं राजोत वृत्रहा। त्वं भद्रो असि क्रतुः ॥ भद्रा ते अग्ने स्वनीक संदृग्घोरस्य सतो विषुणस्य चारुः।

न यत् ते शोचिस्तमसा वरन्त न ध्वस्मानस्तनुवि रेप आ धुः ॥ भद्रं ते अग्ने सहसिन्ननीकमुपाक आ रोचते सूर्यस्य । 29 TS 4.3.13.2 म्हार्-दृशे ददृशे नक्तया चिदरूक्षितं दृश आ रूपे अन्नं ॥ सैनाऽनीकेन सुविदत्रो अस्मे यष्टा देवा ् आयजिष्ठः स्वस्ति । अदब्धो गोपा उत नः परस्पा अग्ने द्युमदुत रेवद् दिदीहि ॥ स्वस्ति नो दिवो अग्ने पृथिव्या विश्वायुद्धेहि यजथाय देव। यथ् सीमहि दिविजात प्रशस्तं तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रं ॥ यथा होतर्मनुषो - [] 30 TS 4.3.13.3 देवताता यज्ञेभिः सूनो सहसो यजासि । एवा नो अद्य समना समानानु—शन्नग्न उशतो यक्षि देवान्॥ अग्निमीडे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजं। होतारं ्र स्लधातमं ॥ वृषा सोम द्युमा एं असि वृषा देव वृषव्रतः। वृषा धर्माणि दधिषे ॥

```
सान्तपना इद्धं हविर्मरुतस्तज्जुजुष्टन ।
युष्माकोती रिशादसः॥
यो नो मर्तो वसवो दुर्.हणायुस्तिरः सत्यानि मरुतो – [ ] 31
TS 4.3.13.4
जिघा एसात् ।
दुहः पाशं प्रति स मुचीष्ट तिपष्ठेन तपसा हन्तना तं ॥
सँवथ्सरीणा मरुतः स्वर्का उरुक्षयाः सगणा मानुषेषु ।
। । । । । । । । तेऽस्मत् पाञ्चान् प्र मुञ्चन्त्व ्हसः सान्तपना मदिरा मादयिष्णवः ॥
पिप्रीहि देवाण् उञ्चातो यविष्ठ विद्वाण् ऋतूण्र्.ऋतुपते यजेह ।
ये दैव्या ऋत्विजस्तेभिरग्ने त्व ए होतृणामस्यायजिष्ठः ॥
अग्ने यदद्य विशो अद्ध्वरस्य होतः पावक – [ ] 32
TS 4.3.13.5
शोचे वेष्ट्व एं हि यज्वा ।
ऋता यजासि महिना वि यद्धूर्.हव्या वह यविष्ठ या ते अद्य ॥
। । ।
अग्निना रियमञ्चवत् पोषमेव दिवेदिवे ।
यशसं वीखतमं॥
```

```
गयस्फानो अमीवहा वसुवित् पुष्टिवद्र्धनः ।
सुमित्रः सोम नो भव॥
गृहमेधास आ गत मरुतो माऽप भूतन।
प्रमुञ्चन्तो नो अप्हसः॥
पूर्वीभिर्.हि ददाशिम शरिद्धर्मरुतो वयं।
महोभि- [ ] 33
TS 4.3.13.6
-श्चर्.षणीनां ॥
प्रबुद्ध्निया ईरते वो महा ्सि प्रणामानि प्रयज्यवस्तिरद्ध्वं ।
सहस्रियं दम्यं भागमेतं गृहमेधीयं मरुतो जुषद्ध्वं ॥
उप यमेति युवतिः सुदक्षं दोषा वस्तोर्. हविष्मती घृताची ।
उप स्वैनमरमतिर्व-सूयुः ॥
इमो अग्ने वीततमानि हव्या ऽजस्रो विक्ष देवतातिमच्छ ।
प्रति न ई॰ सुरभीणि वियन्तु ॥
क्रीडं वः शद्धीं मारुतमनर्वाण्ं रथेशुभं । 34
```

```
TS 4.3.13.7
कण्वा अभि प्र गायत ॥
अत्यासो न ये मरुतः स्वञ्चो यक्षदृशो न शुभयन्त मर्याः ।
ते हर्म्येष्ठाः शिशवो न शुभ्रा वथ्सासो न प्रक्रीडिनः पयोधाः ॥
प्रैषामज्मेषु विथुरेव रेजते भूमिर्यामेषु यद्ध युञ्जते शुभे।
ते क्रीडयो धुनयो भ्राजदृष्टयः स्वयं महित्वं पनयन्त धूतयः ॥
उपहरेषु यदचिद्ध्वं ययें वय इव मरुतः केन – [] 35
TS 4.3.13.8
चित् पथा।
श्चोतन्ति कोशा उप वो रथेष्वा घृतमुक्षता मधुवर्णमर्चते ॥
ा ।
अग्निमग्नि ए हवीमभिः सदा हवन्त विश्पतिं ।
हव्यवाहं पुरुप्रियं॥
त्र हि राश्चन्त ईडते सुचा देवं घृतश्चुता।
अग्निएं हव्याय वोढवे ॥
```

चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

इन्द्राग्नी रोचना दिवः > 1, \Rightarrow नथहूत्र > 1, \Rightarrow नथहूत्र > 1, \Rightarrow मिन्द्रं वो विश्वतस्परी> 1, \Rightarrow , \Rightarrow

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 13 Anuvaakams:
(अपान्त्वेम – त्रयं पुरो भुवः – प्राची – ध्रुवक्षिति – स्त्र्यवि –

॥ ॥ ॥ ॥ ॥

रिन्द्राग्नी – मा छन्द – आशुस्त्रिवृ – दग्नेर्भागो – उस्येक –

येयमेव सा या – उग्ने जाता – निर्नर्वृत्राणि – त्रयोदश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-। (अपान्त्वे – न्द्राग्नी – इयमेव – देवताता – षट्त्रिण्शत्)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kandam 4:
।
(अपान्त्वेमन् – हविषा वर्धनेन)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.3.1 Appendix

<u>4.3.13.8 – इन्द्राग्नी रोचना दिवः</u> > , <u>इनथद – वृत्र</u> > , <u>इन्ध्रद – वृत्र</u> > , <u>इन्ध्रद – वृत्र</u> > , <u>इन्द्राग्नी रोचना दिवः</u> परि वाजेषु भूषथः । तद्वां चेति प्रवीयं ॥

<mark>रनथद्-वृत्र</mark>मुत सनोति वाजमिन्द्रा यो अग्नी सहुरी सपर्यात् । इरज्यन्ता वसव्यस्य भूरेः सहस्तमा सहसा वाजयन्ता ॥

(Appearing in TS 4.2.11.1)

4.3.13.8 मिन्दूं ँवो विश्वतस्परी > 1, न्दूं नरो > 1, = 1

(Appearing in TS 1.6.12.1)

चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः

```
4.3.13.8 विश्वकर्मन् हिवषा वाव्धानों > किश्वकर्मन् हिवषा वर्धनेन > किश्वकर्मन् हिवषा वाव्धानः स्वयं यजस्व तनुवं जुषाणः ।

मुद्यन्त्वन्ये अभितः सपत्ना इहास्माकं मघवा सूरिरस्तु ॥

विश्वकर्मन् हिवषा वर्धनेन त्रातारमिन्द्रमकृणोरवध्यं ।

तस्मै विज्ञाः समनमन्त पूर्वीरयमुग्रो विह्व्यो यथासत् ॥

(Appearing in TS 4.6.2.6)
```

चतुर्थकाण्डे चतुर्थःप्ररुनः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः - पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

रिइ 4.4.1.1
्राचित्रसि क्षयाय त्वा क्षयं जिन्व प्रेतिरसि धर्माय त्वा धर्मं

जिन्वान्वितिरसि दिवे त्वा दिवं जिन्व सन्धिरस्यन्तरिक्षाय त्वाऽन्तरिक्षं

जिन्व प्रतिधिरसि पृथिव्यै त्वा पृथिवीं जिन्व विष्टंभोऽसि वृष्ट्यै त्वा
वृष्टिं जिन्व प्रवाऽस्यहे त्वाऽहर्जिन्वानु वाऽसि रात्रियै त्वा रात्रिं

जिन्वो शिगसि – [] 1

TS 4.4.1.2

वसुभ्यस्त्वा वसूञ्जिन्व प्रकेतोऽसि रुद्रेभ्यस्त्वा रुद्राञ्जिन्व
सुदीतिरस्यादित्येभ्यस्त्वा ऽऽदित्याञ्जिन्वौजोऽसि पितृभ्यस्त्वा
पितॄञ्जिन्व तन्तुरसि प्रजाभ्यस्त्वा प्रजा जिन्व पृतनाषाडसि

पशुभ्यस्त्वा पशूञ्जिन्व रेवदस्योषधीभ्य-स्त्वौषधी-र्जिन्वाभिजिदसि

युक्तग्रावेन्द्राय त्वेन्द्रं जिन्वाधिपतिरसि प्राणाय – [] 2

TS 4.4.1.3 ———। । । । । । । त्वा प्राणं जिन्व यन्ताऽस्यपानाय त्वाऽपानं जिन्व स⊍्सपीऽिस चक्षुषे त्वा चक्षुर्जिन्व वयोधा असि श्रोत्राय त्वा श्रोत्रं जिन्व निवृदसि प्रवृदसि संवृदसि विवृदसि सर्गेहोऽसि नीरोहोऽसि प्ररोहोऽस्यनुरोहोऽसि वसुकोऽसि वेषश्रिरसि वस्यष्टिरसि ॥ 3 (उशिगंसि – प्राणाय – त्रिचत्वारिङ्शच्च) (A1) TS 4.4.2.1 राज्यसि प्राची दिग्वसंवस्ते देवा अधिपतयोऽग्निर्.हेतीनां प्रतिधर्ता न्निवृत् त्वा स्तोमः पृथिव्या अयत्वाज्य-मुक्थमव्यथयथ् स्तभ्नातु रथन्तर एं साम प्रतिष्ठित्यै विराडिं सि दक्षिणा दिग्रुद्रास्ते देवा अधिपतय इन्द्रो हेतीनां प्रतिधर्ता पञ्चदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्या 🗵 श्रयतु प्र-उगमुक्थमव्यथयथ् स्तभ्नातु बृहथ् साम प्रतिष्ठित्यै सम्राडसि प्रतीची दि- [] 4 TS 4.4.2.2 गादित्यास्ते देवा अधिपतयः सोमो हेतीनां प्रतिधर्ता संप्तदशस्त्वा स्तोमः पृथिव्या अयतु मरुत्वतीय – मुक्थमव्यथयथ् स्तभ्नातु

वैरूप एसाम प्रतिष्ठित्यै स्वराडस्युदीची दिग्विश्वे ते देवा अधिपतयो वरुणो हेतीनां प्रतिधर्ते कवि ्शस्त्वा स्तोमः पृथिव्या ॥ श्रयतु मरुत्वतीयमुक्थ-मव्यथयथ् स्तभ्नातु वैरूपण् साम प्रतिष्ठित्यायै स्वराडस्युदीची दिग् विश्वे ते देवा अधिपतयो वरुणः हेतीनाम् प्रतिधर्तैकवि एश स्त्वा स्तोमः पृथिव्याम् भयतु निष्केवल्य-मुक्थमव्यथयथ् स्तभ्नातु वैराज्र साम प्रतिष्ठित्या अधिपत्यिस बृहती दिङ्मरुतस्ते देवा अधिपतयो – [] 5 TS 4.4.2.3 बृहस्पतिर्.हेतीनां प्रतिधर्ता त्रिणवत्रयस्त्रि एशौ त्वा स्तोमौ पृथिव्या ॥ श्रयतां वैश्वदेवाग्निमारुते उक्थे अव्यथयन्ती स्तभ्नीता 🤟 शाक्वररैवते सामनी प्रतिष्ठित्या अन्तरिक्षायर्.षयस्त्वा प्रथमजा देवेषु दिवो मात्रया वरिणा प्रथन्तु विधर्ता चायमधिपतिश्च ते त्वा सर्वे संविदाना नाकस्य पृष्ठे सुवर्गे लोके यजमानं च सादयन्तु ॥ 6 (प्रतीची दिङ् – मरुतस्ते देवा अधिपतय – श्चत्वारिण्शच्च) (A2) TS 4.4.3.1

अयं पुरो हरिकेशः सूर्यरिश्मस्तस्य रथगृथ्सश्च रथौजाश्च सेनानि

ग्रामण्यौ पुञ्जिकस्थला च कृतस्थला चाफ्सरसौ यातुधाना हेती

रक्षा ्सि प्रहेति रयं दक्षिणा विश्व कर्मा तस्य रथस्वनश्च

रथेचित्रश्च सेनानि ग्रामण्यौ मेनका च सहजन्या चाफ्सरसौ

दङ्क्षणवः पश्चवो हेतिः पौरुषेयो वधः प्रहेति रयं पश्चाद् विश्वव्यचा

स्तस्य रथ प्रोतश्चा–समरथश्च सेनानि ग्रामण्यौ

प्रम्लोचन्ती चा –[] 7

TS 4.4.3.2

नुम्लोचन्ती-चाफ्सरसौ सर्पा हेति र्व्याघ्राः प्रहेति रय मुत्तराथ् संयँद् वसुस्तस्य सेन्जिच्च सुषेणश्च सेनानि ग्रामण्यौ विश्वाची च घृताची चाफ्सरसा वापो हेति र्वातः प्रहेति रयमुपर्य र्वाग्व-सुस्तस्य तार्क्ष्य-श्चारिष्ट-नेमिश्च सेनानि ग्रामण्या वुर्वशी च पूर्वचित्तिश्चा-फ्सरसौ विद्युद्धेतिर-वस्फूर्जन् प्रहेति स्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं – [] 8

TS 4.4.3.3 द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं ँवो जंभे दधाम्यायोस्त्वा सदने सादयाम्यवत ञ्छायायां नमः समुद्राय नमः समुद्रस्य चक्षसे परमेष्ठी त्वा सादयतु दिवः पृष्ठे व्यचस्वतीं प्रथस्वतीं विभूमतीं प्रभूमतीं परिभूमतीं दिवं ँयच्छ दिवं दृण्ह दिवं मा हिण्सीर्विश्वस्मै प्राणायापानाय व्यानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राय सूर्यस्त्वाऽभि पातु मह्या स्वस्त्या () छर्दिषा शन्तमेन तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्-ध्रुवा सीद ॥ प्रोथदश्चो न यवसे अविष्यन् यदा महः सँवरणाद् व्यस्थात् । आदस्य वातो अनु वाति शोचिरध स्म ते व्रजनं कृष्णमस्ति ॥ 9 (प्रम्लोचन्ती च – य७ – स्वस्त्या – ऽष्टाविज्ञतिश्च) (४३) TS 4.4.4.1 अग्निर्मूद्धां दिवः ककुत् पतिः पृथिव्या अयं। अपार् रेतार्स जिन्वति ॥ त्वामग्ने पुष्करादद्ध्यथर्वा निरमन्थत । मूद्ध्नी विश्वस्य वाघतः ॥ अयमग्निः संहस्रिणो वाजस्य शतिनस्पतिः ।

```
मूद्धां कवी रयीणां ॥
भुवो यज्ञस्य रजसश्च नेता यत्रा नियुद्धिः सचसे शिवाभिः।
दिवि मूर्द्धानं दिधषे सुवर्.षां जिह्वामग्ने चकृषे हव्यवाहं ॥
अबाद्ध्यग्निः समिधा जनानां - [] 10
TS 4.4.4.2
प्रति धेनुमिवा यतीमुषासं।
यह्वा इव प्रवया मुज्जिहानाः प्र भानवः सिस्रते नाकमच्छ ॥
्। । । । । अवोचाम कवये मेद्ध्याय वचो वन्दारु वृषभाय वृष्णे ।
गविष्ठिरो नमसा स्तोममग्नौ दिवीव रुक्ममुर्व्यञ्चमश्रेत्॥
। । । । । । । । । जनस्य गोपा अजिनष्ट जागृविरग्निः सुदक्षः सुविताय नव्यसे ।
घृतप्रतीको बृहता दिविस्पृशा द्युमद्वि भाति भरतेभ्यः शुचिः॥
त्वामग्ने अङ्गिरसो - [ ] 11
गुहा हितमन्व-विन्दञ्छिश्रियाणं वनेवने ।
स जायसे मध्यमानः सहो महत् त्वामाहुः सहसस्पुत्रमङ्गिरः ॥
यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरोहितमग्निं नरस्त्रिषधस्थे समिन्धते ।
```

```
चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्ररुनः
```

```
इन्द्रेण देवैः सरथ ए स बर्.हिषि सीदन्नि होता यजथाय सुक्रतुः ॥
त्वां चित्रश्रवस्तम हवन्ते विक्षु जन्तवः।
शोचिष्केशं पुरुप्रियाग्ने हव्याय वोढवे ॥
सखायः सँवः सम्यञ्चमिष७ – [] 12
TS 4.4.4.4
। ॥
स्तोमं चाग्नये ।
वर्.षिष्ठाय क्षितीनामूर्जी नप्त्रे सहस्वते ॥
सं्समिद्युवसे वृषन्नग्ने विश्वान्यर्य आ।
इडस्पदे समिद्ध्यसे स नो वसून्या भर ॥
एना वो अग्निं नमसोर्जो नपातमा हुवे।
प्रियं चेतिष्ठमरति स्वद्ध्वरं विश्वस्य दूतममृतं ॥
स योजते अरुषो विश्वभोजसा स दुद्रवथ् स्वाहृतः।
सुब्रह्मा यज्ञः सुशमी – [] 13
TS 4.4.4.5
वसूनां देव ्राधो जनानां॥
उदस्य शोचिरस्थादा-जुह्वानस्य मीढुषः ।
```

```
उद्धूमासो अरुषासो दिविस्पृशः समग्निमिन्धते नरः ॥
अग्ने वाजस्य गोमत ईशानः सहसो यहो ।
अस्मे धेहि जातवेदो महि श्रवः ॥
स इधानो वसुष्कवि-रग्निरीडेन्यो गिरा।
रेवदस्मभ्यं पूर्वणीक दीदिहि॥
्।
क्षपो राजन्नुत त्मनाऽग्ने वस्तोरुतोषसः।
स तिग्मजंभ - [] 14
TS 4.4.4.6
रक्षसो दह प्रति॥
आ ते अग्न इधीमहि द्युमन्तं देवाजरं।
यद्ध स्या ते पनीयसी समिद्-दीदयति द्यवीष अस्तोतृभ्य आ भर ॥
अग ते अग्न ऋचा हिवः शुक्रस्य ज्योतिषस्पते ।
। । । । । । सुश्चन्द्र दस्म विश्पते हव्यवाट् तुभ्य ्र ह्रयत इष ७ स्तोतृभ्य
आ भर॥
```

```
उभे सुश्चन्द्र सर्पिषो दर्वी श्रीणीष आसनि ।
उतो न उत् पुपूर्या [ ] 15
TS 4.4.4.7
उक्थेषु शवसस्पत इष७ स्तोतृभ्य आ भर ॥
अग्ने तमद्याश्चं न स्तोमैः क्रतुं न भद्र ए हृदिस्पृशं ।
ऋद्ध्यामा त ओहैः ॥
अधा ह्यग्ने क्रतोर्भद्रस्य दक्षस्य साधोः।
रथीर्.ऋतस्य बृहतो बभूथ ॥
आभिष्टे अद्य गीर्भिर्गृणन्तोऽग्ने दाशेम ।
प्रते दिवो न स्तनयन्ति शुष्माः ॥
एभिनों अर्केभीवा नो अर्वाङ्ख् - [] 16
TS 4.4.4.8
सुवर्न ज्योतिः।
अग्ने विश्वेभिः सुमना अनीकैः॥
अग्निण् होतारं मन्ये दास्वन्तं वसोः सूनुण् सहसो जातवेदसं ।
विप्रं न जातवेदसं।
```

```
य ऊद्र्ध्वया स्वद्ध्वरो देवो देवाच्या कृपा।
घृतस्य विभ्राष्टिमनु शुक्रशोचिष आजुह्वानस्य सर्पिषः ॥
अग्ने त्वं नो अन्तमः।
उत त्राता शिवो भव वरूथ्यः ॥
तं त्वां शोचिष्ठ दीदिवः।
सुम्नाय नूनमीमहे सिखिभ्यः॥
वसुरग्निर्वसुश्रवाः ()।
अच्छा नक्षि द्युमत्तमो रियं दाः ॥ 17
(जनाना – मङ्गिरस – इष्ट् – सुशमी – तिग्मजंभ – पुपूर्या –
अर्वाङ् – वसुश्रवाः – पञ्च च) (A4)
इन्द्राग्निभ्यां त्वा सयुजा युजा युनज्म्या घाराभ्यां तेजसा वर्चसो
वर्थभिः स्तोमेभि इछन्दोभी रय्यै पोषाय सजातानां मद्ध्यमस्थेयाय
मया त्वा सयुजा युजा युनज्म्यंबा दुला नित्ति रभ्रयन्ती मेघयन्ती
वर्.षयन्ती चुपुणीका नामासि प्रजापतिना त्वा विश्वाभिद्धीभिरुप
```

दधामि पृथिव्युदपुरमन्नेन विष्टा मनुष्यास्ते गोप्तारो ऽग्निर्वियत्तोऽस्यां । तामहं प्र पद्ये सा – [] 18

TS 4.4.5.2

मे शर्म च वर्म चास्त्विध द्यौरन्तिरक्षं ब्रह्मणा विष्ठा मरुतस्ते

गोप्तारो वायुर्वियत्तोऽस्यां तामहं प्र पद्ये सा मे शर्म च वर्म चास्तु

द्यौरपराजिताऽमृतेन विष्ठाऽऽदित्यास्ते गोप्तारः सूर्यो वियत्तोऽस्यां

तामहं प्र पद्ये सा मे शर्म च वर्म चास्तु ॥ 19

(सा – ऽष्टाचत्वारिश्शच्व) (A5)

TS 4.4.6.1

बृहस्पतिस्त्वा सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मे प्राणायापानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छा – गिस्तेऽधिपति विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मे प्राणायापानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छ वायुस्तेऽधिपतिः प्रजापतिस्त्वा सादयतु दिवः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं विश्वस्मे प्राणायापानाय विश्वं ज्योतिष्मतीं विश्वस्मे प्राणायापानाय विश्वं ज्योतिर्यच्छ परमेष्ठी तेऽधिपतिः पुरोवातसनिरस्य भ्रसनिरसि विद्युथ्सनि – [] 20

TS 4.4.6.2

-रिस स्तनयिलुसनिरिस वृष्टिसनिरस्य-ग्नेर्यान्यसि देवानामग्ने यान्यसि वायोर्यान्यसि देवानां वायोयान्यस्यन्तरिक्षस्य यान्यसि वेवाना- मन्तरिक्षयान्यस्य-न्तरिक्षमस्यन्तरिक्षाय त्वा सलिलाय त्वा सर्णीकाय त्वा सतीकाय त्वा केताय त्वा प्रचेतसे त्वा विवस्वते त्वा दिवस्त्वा ज्योतिष आदित्येभ्यस्त्वर्चे त्वा रुचे त्वा द्युते त्वा () भासे त्वा ज्योतिषे त्वा यशोदां त्वा यशसि तेजोदां त्वा तेजसि पयोदां त्वा पयसि वर्चोदां त्वा वर्चिस द्रविणोदां त्वा द्रविणे सादयामि तेनर्.षिणा तेन ब्रह्मणा तया देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीद ॥ 21 (विद्युथ्सनि – द्युते त्वै – कान्न त्रिण्शच्च) (A6) TS 4.4.7.1 भ्यस्कृदिस विरवस्कृदिस प्राच्यस्यूद्र्धाऽस्य-न्तरिक्षसदस्य-

न्तरिक्षे सीदा-फ्सुषदिस ३येनसदिस गृद्धसदिस सुपर्णसदिस नाकसदिस पृथिव्यास्त्वा द्रविणे सादयाम्य-न्तरिक्षस्य त्वा द्रविणे सादयामि दिवस्त्वा द्रविणे सादयामि दिशां त्वा द्रविणे सादयामि

द्रविणोदां त्वा द्रविणे सादयामि प्राणं में पाह्य-पानं में पाहि व्यानं में - [] 22

TS 4.4.7.2

(व्यानं मे-द्वात्रिण्शच्च) (A7)

TS 4.4.8.1

अग्निना विश्वाषाट् सूर्येण स्वराट् क्रत्वा राचीपतिर. ऋषभेण त्वष्टा यज्ञेन मुघवान् दक्षिणया सुवर्गी मृन्युना वृत्रहा सौहार्द्येन तनूधा अन्नेन गयः पृथिव्याऽसनो दृग्भिरन्नादो वषट्कारेणर्द्धः साम्ना तनूपा विराजा ज्योतिष्मान् ब्रह्मणा सोमपा गोभिर्यज्ञं दाधार क्षत्रेण न न प्रथेन च वज्यृतुभिः प्रभुः संवथ्सरेण पिर्भू स्तपसाऽनाधृष्टः सूर्यः सन् तनूभिः ॥ 24

TS 4.4.9.1 प्रजापतिर्मनसा उन्धोऽच्छेतो धाता दीक्षाया एं सविता भृत्यां पूषा शिपिविष्ट आसादितो नरंधिषः प्रोह्यमाणो ऽधिपतिरागतः प्रजापतिः प्रणीयमानो ऽग्निराग्नीद्ध्रे बृहस्पतिराग्नीद्ध्रात् प्रणीयमान इन्द्रो हविद्धनि उदितिरासादितो विष्णुरुपावह्रियमाणो उथर्वोपोत्तो यमोऽभिषुतो ऽपूतपा आधूयमानो वायुः पूयमानो मित्रः क्षीरश्रीर्मन्थी मक्तुश्रीवैश्वदेव उन्नीतो रुद्र () आहुतो वायुरावृत्तो नृचक्षाः प्रतिख्यातो भक्ष आगतः पितृणां नाराश्यो उसुरातः सिन्धुर-वभृथमवप्रयन्थ् समुद्रो ऽवगतः सलिलः प्रप्लुतः स्वरुद्चं गतः ॥ 25 (रुद्र – एकविं्शतिश्च) (A9) TS 4.4.10.1 कृतिका नक्षत्र-मग्निर्देवताऽग्ने रुचः स्थ प्रजापतेद्र्धातुः । । । । । सोमस्यर्चे त्वा रुचे त्वा द्युते त्वा भासे त्वा ज्योतिषे त्वा रोहिणी ा । । । । । । । । । । नक्षत्रं प्रजापतिर्देवता मृगशीर्.षं नक्षत्र ७ सोमो देवता ऽऽर्द्रा नक्षत्र ७

चतुर्थकाण्डे चतुर्थःप्रश्नः

रुद्रो देवता पुनर्वसू नक्षत्रमदितिर्देवता – तिष्यो नक्षत्रं बृहस्पतिर्देवता ऽऽश्रेषा नक्षत्र ए सर्पा देवता मघा नक्षत्रं पितरो देवता फल्गुनी नक्षत्र - [] 26

TS 4.4.10.2

-मर्यमा देवता फल्गुनी नक्षत्रं भगो देवता हस्तो नक्षत्र 🗸 सविता देवता चित्रा नक्षत्रमिन्द्रो देवता स्वाती नक्षत्रं वायुर्देवता विशाखे नक्षत्रमिन्द्राग्नी देवता उनूराधा नक्षत्रं मित्रो देवता रोहिणी नक्षत्रमिन्द्रो देवता विचृतौ नक्षत्रं पितरो देवता उषाढा नक्षत्रमापो देवता उषाढा नक्षत्रं विश्वे देवा देवता श्रोणा नक्षत्रं विष्णूर्देवता ्रविष्ठा नक्षत्रं वसवो — [] **27**

TS 4.4.10.3

देवता शतभिषङ् नक्षत्रमिन्द्रो देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमज एकपाद देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमहिर्बुद्धिनयो देवता रेवती नक्षत्रं पूषा देवता ऽश्वयुजौ नक्षत्रमश्चिनौ देवता ऽपभरणीर्नक्षत्रं यमो देवता, पूर्णा पश्चाद्> ्री, यत् ते देवा अदधुः > ्री॥ । । (फल्गुनी नक्षत्रं – वसव – स्त्रयस्त्रिण्शच्च) (A10)

TS 4.4.11.1 मधुश्च माधवश्च वासन्तिकावृतू शुक्रश्च शुचिश्च ग्रैष्मावृतू नभश्च नभस्यश्च वार्.षिकावृतू इषश्चोर्जश्च शारदावृतू सहश्च सहस्यश्च हैमन्तिकावृतू तपश्च तपस्यश्च शैशिरावृत् अग्नेरन्तः इलेषोऽसि कल्पेतां द्यावापृथिवी कल्पन्तामाप ओषधीः कर्ल्पन्तामग्नयः पृथङ्मम ज्यैष्ठ्याय सव्रता – [] 29 TS 4.4.11.2 यें उग्नयः समनसो उन्तरा द्यावापृथिवी शैशिरावृतू अभि कल्पमाना इन्द्रमिव देवा अभि संविशन्तु संयच्च प्रचेताश्चाग्नेः सोमस्य सूर्यस्यो-ग्रा च भीमा च पितृणां वमस्येन्द्रस्य ध्रुवा च पृथिवी च देवस्य सवितुर्मरुतां वरुणस्य धर्ती च धरित्री च मित्रावरुणयो र्मित्रस्य धातुः प्राची च प्रतीची च वसूना ए रुद्राणा – [] 30 TS 4.4.11.3 -मादित्यानां ते तेऽधिपतयस्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जंभे दधामि सहस्रस्य प्रमा असि सहस्रस्य प्रतिमा असि सहस्रस्य विमा असि सहस्रस्योन्मा असि साहस्रोऽसि सहस्राय त्वेमा में अग्न इष्टका धेनवः सन्त्वेका च शतं च सहस्रं चायुतं च - [] 31

TS 4.4.11.4

नियुतं च प्रयुतं चार्बुदं च न्यर्बुदं च समुद्रश्च मद्ध्यं चान्तश्च पराद्धिश्चेमा मे अग्न इष्टका धेनवः सन्तु षष्ठिः सहस्रमयुत-मक्षीयमाणा ऋतस्था स्थर्तावृधो घृतश्चुतो मधुश्चुत ऊर्जस्वतीः स्वधाविनीस्ता में अग्न इष्टका धेनवः सन्तु विराजो नाम कामदुघा अमुत्रामुष्मिन् लोके ॥ 32 ्र (सव्रता – रुद्राणा – मयुतञ्च – पञ्चचत्वारिष्शच्च) (A11)

TS 4.4.12.1

समिद्-दिशामाशयां नः सुवर्विन्मधोरतो माधवः पात्वस्मान् । अग्निर्देवो दुष्टरीतुरदाभ्य इदं क्षत्र ए रक्षतु पात्वस्मान् ॥ रथन्तरण् सामभिः पात्वस्मान् गायत्री छन्दसां विश्वरूपा । त्रिवृन्नो विष्ठया स्तोमो अहा ए समुद्रो वात इदमोजः पिपर्तु ॥ उग्रा दिशामभि-भूतिर्वयोधाः शुचिः शुक्रे अहन्योजसीना । इन्द्राधिपतिः पिपृतादतो नो महि – [] 33

```
TS 4.4.12.2
क्षत्रं विश्वतो धारयेदं ॥
बृहत् साम क्षत्रभृद्-वृद्ध वृष्णियं त्रिष्टुभौजः शुभित मुग्रवीरं।
इन्द्र स्तोमेन पञ्चदशेन मद्ध्यमिदं वातेन सगरेण रक्ष ॥
प्राची दिशाल् सहयशा यशस्वती विश्वे देवाः प्रावृषा ऽह्णाल्
सुवर्वती ।
इदं क्षत्रं दुष्टरमस्त्वोजो ऽनाधृष्ट् सहस्रियण् सहस्वत् ॥
वैरूपे सामन्निह तच्छकेम जगत्यैनं विक्ष्वा वेशयामः।
विश्वे देवाः सप्तदशेन – [] 34
TS 4.4.12.3
वर्च इदं क्षत्र ए सलिलवातमुग्रं॥
धर्त्री दिशां क्षत्रमिदं दाधारोपस्थाऽऽशानां मित्रवदस्त्वोजः ।
।
मित्रावरुणा शरदाऽहां चिकिलू अस्मै राष्ट्राय महि शर्म यच्छतं ॥
वैराजे सामन्निध मे मनीषाऽनुष्टुभा संभृतं वीर्य ए सहः।
्रदं क्षत्रं मित्रवदार्द्रदानु मित्रावरुणा रक्षत-माधिपत्यैः॥
```

सम्राड् दिशा एं सहसाम्नी सहस्वत्यृतुर्.हेमन्तो विष्ठया नः पिपर्तु । अवस्युवाता - [] 35 TS 4.4.12.4 बृहतीर्नु शक्वरीरिमं यज्ञमवन्तु नो घृताचीः॥ त्वं गोपाः पुरएतोत पश्चाद् बृहस्पते याम्यां युङ्ग्धि वाचं ॥ अद्र्धा दिशाण् रन्तिराशौषधीनाण् संवथ्सरेण सविता नो अहां। रेवथ् सामातिच्छन्दा उ छन्दोऽजात शत्रुः स्योना नो अस्तु ॥ स्तोमत्रयस्त्रिण्शे भुवनस्य पित विवस्वद्वाते अभि नो - [] 36 TS 4.4.12.5 गृणाहि । घृतवती सवितराधिपत्यैः पयस्वती रन्तिराशा नो अस्तु ॥ धुवा दिशां विष्णुपल्यघोराऽस्येशाना सहसो या मनोता। बृहस्पति र्मातरिश्चोत वायुः सन्धुवाना वाता अभि नो गृणन्तु ॥ विष्टंभो दिवो धरुणः पृथिव्या अस्येशाना जगतो विष्णुपत्नी । विश्वव्यचा इषयन्ती सुभूतिः शिवा नो अस्त्वदितिरुपस्थे ॥

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्ररुनः

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :

 (रिश्मरिस – राज्यस्य – यं पुरो हिरिकेशो – ऽग्निर्मूर्छ –

 (रिश्मरिस – राज्यस्य – यं पुरो हिरिकेशो – ऽग्निर्मूर्छ –

 - ।
 ।

 - द्राग्निभ्यां – बृहस्पित – भूयस्कृद – स्यग्निना विश्वाषाट् –

 - ।
 ।

 - ।
 ।

 - प्रजापितर्मनसा – कृत्तिका – मधुश्च – समिद्दिशां – द्वादश)

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 4 :-। (रिश्मिरिस् – को अद्य युङ्के)

> । ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.4.1 Appendix

4.4.10.3 - पूर्णा पश्चाद् नियंत ते देवा अदधः है पूर्णा पश्चाद् नियंत ते देवा अदधः है पूर्णा पुरस्तादुन्मध्यतः पौर्णमासी जिगाय। तस्यान् देवा अधि संवसन्त उत्तमे नाक इह मादयन्तां॥

यते देवा अदधु भागधेयममावास्ये संवसन्तो महित्वा।
सानो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रियं नो धेहि सुभगे सुवीरं॥

(Appearing in TS 3.5.1.1)

4.4.12.5 - वैश्वानरों न ऊत्या है, पृष्टों दिव्य हैं विश्वानरों न ऊत्या है प्राप्त परावतः । अग्निरुक्थेन वाहसा ॥

पृष्टों दिवि पृष्टों अग्निः पृथिव्यां पृष्टों विश्वा ओषधीरा विवेश ।

वैश्वानरः सहसा पृष्टों अग्निः सनों दिवा स रिषः पातु नक्तं ॥

(Appearing in TS 1.5.11.1)

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

```
। । 5 । 6
4.4.12.5 - न नो द्यानुमित > , रिन्विदनुमित त्वं >
अन् नोऽद्याऽनुमतिर्यज्ञं देवेषु मन्यतां ।
ा । । । ।
अग्निश्च हव्यवाहनो भवतां दाशुषे मयः ॥
्राचिद्रमुमते त्वं मन्यासै शञ्चनः कृधि ।
क्रत्वे दक्षाय नो हिनु प्रण आयू ्षि तारिषः ॥
(Appearing in TS 3.3.11.4)
<u>4.4.12.5 – कया नश्चित्र आभुवत्</u>>\frac{1}{2}, को अद्य युद्धे >\frac{8}{2}
न । । । ।
<mark>कया नश्चित्र आभुवदूती</mark> सदा वृधः सखा । कया राचिष्ठया वृता ॥
को अद्य युङ्के धुरि गा ऋतस्य शिमीवतो भामिनो दुर्.हणायून् ।
अासन्निषून् हृथ्स्वसो मयोभून् य एषां भृत्यामृणधथ् स जीवात् ॥
(Appearing in TS 4.2.11.3)
```

चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं

TS 4.5.1.1 नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः। नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः॥ या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः। ा । । । । शिवा शख्या या तव तया नो रुद्र मृडय ॥ या ते रुद्र शिवा तन्रघोरा ऽपापकाशिनी । ा । । । तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभि चाकशीहि ॥ यामिषुं गिरिशन्त हस्ते - [] 1 TS 4.5.1.2 बिभर्घस्तवे । शिवां गिरित्र तां कुरु मा हि एसीः पुरुषं जगत्॥ शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा वदामसि ।

```
यथा नः सर्वमि-ज्जगदयक्ष्म ए सुमना असत्॥
अद्ध्यवोचदधिवका प्रथमो दैव्यो भिषक् ।
ा ॥
अही ⊌श्च सर्वान् जंभयन्थ् सर्वाश्च यातु धान्यः॥
असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभुः सुमङ्गलः ।
ये चेमा ए रुद्रा अभितो दिक्षु - [] 2
TS 4.5.1.3
श्रिताः सहस्रशो ऽवैषा 💇 हेर्ड ईमहे ॥
असौ यो ऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः ।
उतैनं गोपा अदृशन्–नदृशन्–नुदहार्यः ।
उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः ॥
नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ।
अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्यो ऽकरन्नमः ॥
। ।
प्रमुंच धन्वनस्त्व मुभयो-रार्लियोज्यां ।
याश्च ते हस्त इषवः – [] 3
```

```
TS 4.5.1.4
परा ता भगवो वप ॥
अवतत्य धनुस्त्व एं सहस्राक्ष रातेषुधे ।
निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नः सुमना भव ॥
विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवा 🗸 उत ।
। । । । । अनेशत्रस्येषव आभुरस्य निषङ्गधिः ॥
या ते हेति-मीं ढुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः।
तयाऽस्मान् विश्वत स्त्वमयक्ष्मया परिब्भुज ॥
नमस्ते अस्त्वायुधाया-नातताय धृष्णवे ।
उभाभ्या () मुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने ॥
परि ते धन्वनो हेतिरस्मान् वृणकु विश्वतः ।
अथो य इषुधिस्तवारे अस्म-न्निधेहि तं ॥ 4
।
(हस्ते – दिक्ष्वि – षव – उभाभ्यां – द्वाविध्शतिश्च) (A1)
TS 4.5.2.1
नमो हिरण्य बाहवे सेनान्ये दिशांच पतये नमो
नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशूनां पतये नमो
```

नमः सस्पिञ्जराय त्विषीमते पथीनां पतये नमो नमो बभ्लुशाय विव्याधिने-ऽन्नानां पतये नमो नमो हरिकेशायो-पवीतिने पुष्टानां पतये नमो नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमो नमो रुद्राया-तताविने क्षेत्राणां पतये नमो नमः सूताया-हन्त्याय वनानां पतये नमो नमो - [] 5 TS 4.5.2.2 रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणां पतये नमो नमो भुवन्तये वारिवस्कृता-यौषधीनां पतये नमो नम उच्चै-घीषाया क्रन्दयते पत्तीनां पतये नमो ा । । । नमः कृथ्स्नवीताय धावते सत्त्वनां पतये नमः ॥ 6 (वनानां पतये नमो नम – एकान्नत्रिण्शच्च) (A2) TS 4.5.3.1 नमः सहमानाय निव्याधिन आव्याधिनीनां पतये नमो नमः ककुभाय निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो

नमो निषङ्गिण इषुधिमते तस्कराणां पतये नमो नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो नमो निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये नमो नमः सृकाविभ्यो जिघा ्सद्भ्यो मुष्णतां पतये नमो नमो ऽसिमद्भ्यो नक्तं चरद्भ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो नम उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो नम - [] 7 TS 4.5.3.2 इषुमद्भ्यो धन्वाविभ्यश्च वो नमो नम आतन्वानेभ्यः प्रतिद्धानेभ्यश्च वो नमो नम आयच्छद्भ्यो विसृजद्भ्यश्च वो नमो नमोऽस्यद्भ्यो विद्ध्यद्भ्यश्च वो नमो नम आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो नमः स्वपद्भ्यो जाग्रद्भ्यश्च वो नमो नमस्तिष्ठद्भ्यो धावद्भ्यश्च वो नमो

नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो नमो अश्वेभ्यो ऽश्वपतिभ्य () श्च वो नमः ॥ 8 । (कुलुञ्चानां पतये नमो नमो – ऽश्वपतिभ्य – स्त्रीणि च) (A3) TS 4.5.4.1 नम आव्याधिनीभ्यो विविद्ध्यन्तीभ्यश्च वो नमो नम उगणाभ्य-स्तृ एहतीभ्यश्च वो नमो । । नमो गृथ्सेभ्यो गृथ्सपतिभ्यश्च वो नमो नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमो नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो नमो महद्भ्यः क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो नमो रथिभ्यो-ऽरथेभ्यश्च वो नमो नमो रथेभ्यो - [] **9** TS 4.5.4.2 रथपतिभ्यश्च वो नमो नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो

नमः क्षतृभ्यः संग्रहीतृभ्यश्च वो नमो नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो नमः कुलालेभ्यः कमरिभ्यश्च वो नमो नमः पुञ्जिष्टभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो नम इषुकृद्भ्यो धन्वकृद्भ्यश्च वो नमो नमो मृगयुभ्यः श्वनिभ्यश्च वो नमो नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च () वो नमः ॥ 10 ्। । (रथेभ्यः – श्वपतिभ्यश्च – ह्रे च) (A4) TS 4.5.5.1 नमो भवाय च रुद्राय च नमः शर्वाय च पशुपतये च । । । । । नमो नीलग्रीवाय च शितिकण्ठाय च नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च नमो हस्वाय च वामनाय च नमो बृहते च वर्.षीयसे च नमो वृद्धाय च सँवृद्ध्वने च-[] 11

TS 4.5.5.2 नमो अग्रियाय च प्रथमाय च नम आञ्चवे चाजिराय च नमः शीघ्रियाय च शीभ्याय च नम ऊर्म्याय चावस्वन्याय च नमः स्रोतस्याय च द्वीप्याय च ॥ 12 । (सँवृद्ध्वने च – पञ्चविष्शतिश्च) (A5) TS 4.5.6.1 । । । । । । नमो ज्येष्ठाय च किन्छाय च नमः पूर्वजाय चापरजाय च नमो मद्ध्यमाय चापगल्भाय च नमो जघन्याय च बुद्धिनयाय च नमः सोभ्याय च प्रतिसर्याय च नमो याम्याय च क्षेम्याय च नम उर्वर्याय च खल्याय च नमः २लोक्याय चावसान्याय च । । । । । । । नमो वन्याय च कक्ष्याय च नमः श्रवाय च प्रतिश्रवाय च —[] 13 TS 4.5.6.2 नम आशुषेणाय चाशुरथाय च नमः शूराय चावभिन्दते च नमो वर्मिणे च वरूथिने च नमो बिल्मिने च कवचिने च नमः श्रुताय च श्रुतसेनाय च ॥ 14 (प्रतिश्रवाय च – पञ्चवि एशतिश्र) (A6)

नमो दुन्दुभ्याय चाहनन्याय च नमो धृष्णवे च प्रमृशाय च नमो दूताय च प्रहिताय च नमो निषङ्गिणे चेषुधिमते च नम स्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च नमः स्वायुधाय च सुधन्वने च नमः स्रुत्याय च पथ्याय च नमः काट्याय च नीप्याय च नमः सूद्याय च सरस्याय च नमो नाद्याय च वैशन्ताय च -[] 15 TS 4.5.7.2 नमः कूप्याय चावट्याय च नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च नम ईद्धियाय चातप्याय च नमो वात्याय च रेष्मियाय च नमो वास्तव्याय च वास्तुपाय च ॥ 16 (वैशन्तायं च – त्रिष्शच्चं) (८४७) TS 4.5.8.1 नमः सोमाय च रुद्राय च नमस्ताम्राय चारुणाय च । । । । । । । न नमः राङ्गाय च पशुपतये च नम उग्राय च भीमाय च नमो अग्रेवधाय च दूरेवधाय च नमो हन्त्रे च हनीयसे च नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो नमस्ताराय

नमः शंभवे च मयोभवे च नमः शङ्कराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शिवतराय च - [] 17 TS 4.5.8.2 नमस्तीर्थ्याय च कूल्याय च नमः पार्याय चावार्याय च । । । । । । । । । नमः प्रतरणाय चोत्तरणाय च नम आतार्याय चालाद्याय च नमः शष्याय च फेन्याय च नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च ॥ 18 (शिवतराय च – त्रिप्शच्च) (A8) TS 4.5.9.1 नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च नमः कि ्शिलाय च क्षयणाय च नमः कपर्दिने च पुलस्तये च नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च । । । । । । नमस्तल्प्याय च गेह्याय च नमः काट्याय च गह्वरेष्ठाय च नमः शुष्क्रयाय च हरित्याय च नमो लोप्याय चोलप्याय च-[] 19 TS 4.5.9.2 । । । । । । । नम ऊर्व्याय च सूर्म्याय च नमः पर्ण्याय च पर्णशद्याय च नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च नम आक्खिदते च प्रक्खिदते च

```
नमो वः किरिकेभ्यो देवाना ए हृदयेभ्यो
नमो विक्षीणकेभ्यो
नमो विचिन्वत्केभ्यो
नम आनिर्. हतेभ्यो
नम आमीवत्केभ्यः ॥ 20
।
(उलप्याय च – त्रयस्त्रिण्शच्च) (A9)
TS 4.5.10.1
द्रापे अन्धंसस्पते दरिद्रन्नीललोहित ।
एषां पुरुषाणामेषां पशूनां मा भे मिंऽरो मो एषां किञ्चनाममत्॥
या ते रुद्र शिवा तनूः शिवा विश्वाहभेषजी।
शिवा रुद्रस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे ॥
इमा एं रुद्राय तवसे कपर्दिने क्षयद्वीराय प्रभरामहे मितं।
। । । । । । यथा नः शमसद् द्विपदे चतुष्पदे विश्वं पुष्टं ग्रामे अस्मि – [ ] 21
TS 4.5.10.2
न्ननातुरं ॥
मृडा नो रुद्रो तनो मयस्कृधि क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते।
```

यच्छं च योश्च मनुरायजे पिता तदश्याम तव रुद्र प्रणीतौ ॥

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितं।

मा नो वधीः पितरं मोत मातरं प्रिया मा नस्तनुवो – [] 22

TS 4.5.10.3

रुद्र रीरिषः ॥

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः।
वीरान् मानो रुद्र भामितो वधीर्. हविष्मन्तो नमसा विधेम ते॥
आराते गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय सुम्नमस्मे ते अस्तु।
"
रक्षा च नो अधि च देव ब्रूह्यधा च नः शर्म यच्छ द्विबर्.हाः॥
स्तुहि – [] 23

TS 4.5.10.4

श्रुतं गर्त्तसदं युवानं मृगं न भीम-मुपहत्नु-मुग्रं।

मृडा जिरत्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते अस्मित्रवपन्तु सेनाः॥

पिरणो रुद्रस्य हेति वृणकु पिरत्वेषस्य दुर्मितिरघायोः।

अव स्थिरा मघवद्भ्य-स्तनुष्व मीढ्वस्तोकाय तनयाय मृडय॥

```
मीढ्षम शिवतम शिवो नः सुमना भव।
परमे वृक्ष आयुधं निधाय कृतिं वसान आचर पिनाकं - [] 24
TS 4.5.10.5
बिभ्रदागहि॥
विकिरिद विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः ।
यास्ते सहस्र ् हेतयोऽन्य-मस्मन्नि वपन्तु ताः॥
सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव हेतयः।
तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥ 25
।
(अस्मिष्ट-स्तनुवः-स्तुहि-पिनाक-मेकान्नत्रिष्शच्च) (A10)
TS 4.5.11.1
सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्यां ।
तेषा 🗸 सहस्रयोजने ऽवधन्वानि तन्मसि ॥
। । ॥ । । ।
अस्मिन्–महत्यर्णवे–5न्तरिक्षे भवा अधि ॥
।
नीलग्रीवाः शितिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः ॥
नीलग्रीवाः शितिकण्ठा दिवं ए रुद्रा उपश्रिताः ॥
ये वृक्षेषु सस्पिञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः ॥
```

ये भूताना-मधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ॥ ये अन्नेषु विविद्ध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान् ॥ ये पथां पथिरक्षय ऐलबृदा यव्युधः ॥ ये तीर्थानि - [] 26 TS 4.5.11.2 प्रचरन्ति सृकावन्तो निषङ्गिणः॥ य एतावन्तश्च भूया एसश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे ॥ तेषा 💇 सहस्रयोजने ऽवधन्वानि तन्मसि ॥ नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि येषामन्नं ्वातो वर्.षमिषवस्तेभ्यो दश प्राची र्दशदक्षिणा दशप्रतीची र्दशोदीची र्दशोद्र्धा-स्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं । द्विष्मो यश्च () नो द्वेष्टि तं ँवो जंभे दधामि ॥ 27 (तीथानि – यश्च – षट् च) (A11)

चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्ररुनः

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :

 ं (नमस्ते रुद्र – नमो हिरण्यबाहवे – नमः सहमानाय – नम

 आव्याधिनीभ्यो – नमो भवाय – नमो ज्येष्ठाय – नमो दुन्दुभ्याय

 – नमः सोमाय – नम इरिण्याय – द्रापे – सहस्रा – ण्येकादश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :
। । ।

(नमस्ते रुद्र – नमो भवाय – द्रापे – सप्तवि ्शतिः)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of Kandam 4:-। (नमस्ते रुद्र – तं वो जंभे दथामि)

> । ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः हरिः ओं

4.6 चतुर्थकाण्डे षष्टः प्रश्नः – परिषेचन–संस्काराभिधानं

TS 4.6.1.1 अञ्मन्नूर्जं पर्वते शिश्रियाणां वाते पर्जन्ये वरुणस्य शुष्मे । । । । । अद्भ्य ओषधीभ्यो वनस्पतिभ्योऽधि संभृतां तां न इषमूर्जं धत्त मरुतः स्र्ं रराणाः ॥ अञ्म 🖟 स्ते क्षुदमुं ते शुगृच्छतु यं द्विष्मः ॥ समुद्रस्य त्वाऽ*वाकयाऽग्ने परि व्ययामसि । ्र पावको अस्मभ्यं शिवो भव॥ हिमस्य त्वा जरायुणाऽग्ने परि व्ययामसि । पावको अस्मभ्य 🔄 शिवो भव ॥ उप - [] 1

```
-ज्मन्नुपं वेतसेऽवत्तरं नदीष्वा ।
अग्ने पित्तमपामसि ॥
मण्डू कि ताभिरा गहि सेमं नो यज्ञं।
पावकवर्ण 🗸 शिवं कृधि ॥
पावक आ चितयन्त्या कृपा।
क्षामन् रुरुच उषसो न भानुना ॥
तूर्वन् न यामन्नेतशस्य नू रण आ यो घृणे।
न ततृषाणो अजरः ॥
। । । ॥
अग्ने पावक रोचिषा मन्द्रया देव जिह्नया ।
आ देवान् - [ ] 2
TS 4.6.1.3
। ।
विक्ष यिक्ष च ॥
स नः पावक दीदिवोऽग्ने देवा ् इहाऽऽ वह ।
उप यज्ञ ए हविश्च नः॥
```

अन्यं ते अस्मत् तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्य 🗸 शिवो भव ॥ । । नमस्ते हरसे शोचिषे नमस्ते अस्त्वर्चिषे । अन्यं ते अस्मत् तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्य ् शिवो भव ॥ नुषदे वडं - [] 3 TS 4.6.1.4 -फ्सुषदे वड् वनसदे वड् बर्.हिषदे वट्थ् सुवर्विदे वट् ॥ ये देवा देवानां यज्ञिया यज्ञियाना ए संविध् सरीणमुप भागमासते । अहुतादो हविषो यज्ञे अस्मिन्थ् स्वयं जुहुद्ध्वं मधुनो घृतस्य ॥ ये देवा देवेष्वधि देवत्वमायन् ये ब्रह्मणः पुर एतारो अस्य । येभ्यो नर्ते पवते धाम किं चन न ते दिवो न पृथिव्या अधि स्नुषु ॥ प्राणदा - [] 4 TS 4.6.1.5 । । । । । । अपानदा व्यानदाश्चक्षुर्दा वर्चोदा वरिवोदाः । ा । । । । । । । । । अन्यं ते अस्मत् तपन्तु हेतयः पावको अस्मभ्य 🗸 शिवो भव ॥ । ॥ अग्निस्तिग्मेन शोचिषा यण्सिद्वश्चं न्यत्रिणं । अग्निर्नो वर्सते रयिं॥

सैनाऽनीकेन स्विदत्रों अस्मे यष्टां देवा ए आयंजिष्ठः स्वस्ति । अदब्धो गोपा उत नः परस्पा अग्ने द्युमदुत रेवद्-दिदीहि ॥ 5 (उप-देवान्-वट्-प्राणदा-श्रतुश्चत्वारिङ्शच्च) (A1) TS 4.6.2.1 य इमा विश्वा भुवनानि जुह्नदृषिर्.होता निषसादा पिता नः। स आशिषा द्रविणमिच्छमानः परमच्छदो वर आ विवेश ॥ विश्वकर्मा मनसा यद्विहाया धाता विधाता परमोत सन्द्रक् । तेषामिष्टानि समिषा मदन्ति यत्र सप्तर्.षीन् पर एकमाहुः ॥ यो नः पिता जनिता यो विधाता यो नः सतो अभ्या सज्जजान । 6 **TS 4.6.2.2** यो देवानां नामधा एक एव त ् संप्र इनं भुवना यन्त्यन्या ॥ त आऽयजन्त द्रविण एं समस्मा ऋषयः पूर्वे जरितारो न भूना । असूर्ता सूर्ता रजसो विमाने ये भूतानि समकृण्वन्निमानि ॥ न तं वैदाथ य इदं जजानान्यद् युष्माकमन्तरं भवाति । नीहारेण प्रावृता जल्प्या चासुतृपं उक्थ शासंश्वरन्ति ॥ परो दिवा पर एना - [] 7

```
TS 4.6.2.3
पृथिव्या परो देवेभिरसुरैर्गुहा यत्।
क स्विद्गर्भ प्रथमं दद्ध आपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे ॥
तमिद्रभं प्रथमं दद्ध आपो यत्र देवाः समगच्छन्त विश्वे ।
अजस्य नाभावद्ध्येक-मर्पितं यस्मिन्निदं विश्वं भुवनमधि श्रितं ॥
। । । । । । । । । । । । विश्वकर्मा ह्यजिनष्ट देव आदिद्–गन्धर्वो अभवद् द्वितीयः ।
तृतीयः पिता जनितौषधीना – [ ] 8
TS 4.6.2.4
-मपां गर्भं व्यदधात् पुरुत्रा ॥
चक्षुषः पिता मनसा हि धीरो घृतमेने अजनन्नन्नमाने।
यदेदन्ता अददृ ण्हन्त पूर्व आदिद् द्यावापृथिवी अप्रथेतां ॥
विश्वत-श्रक्षुरुत विश्वतोमुखो विश्वतोहस्त उत विश्वतस्पात् ।
सं बाहुभ्यां नमति सं पतत्रै र्द्यावापृथिवी जनयन् देव एकः ॥
। । । । । । कि स्वदासी-दिधिष्ठान-मारंभणं कतमथ् स्वित् किमासीत् ।
यदी भूमिं जनयन् - [] 9
```

TS 4.6.2.5 विश्वकर्मा वि द्यामौणीन् महिना विश्वचंक्षाः ॥ कि स्विद्वनं क उस वृक्ष आसीद्यतो द्यावापृथिवी निष्टतक्षुः। मनीषिणो मनसा पृच्छतेदु तद्यदद्ध्यतिष्ठद् भुवनानि धारयन्न् ॥ या ते धामानि परमाणि याऽवमा या मद्ध्यमा विश्वकर्मन्नुतेमा । शिक्षा सिखंभ्यो हिविषि स्वधावः स्वयं यजस्व तनुवं जुषाणः ॥ वाचस्पतिं विश्वकर्माणमूतये – [] 10 TS 4.6.2.6 मनोयुजं वाजे अद्या हुवेम । स नो नेदिष्ठा हवनानि जोषते विश्वशंभूरवसे साधुकर्मा॥ विश्वकर्मन् हविषा वावृधानः स्वयं यजस्व तनुवं जुषाणः। मुह्यन्त्वन्ये अभितः सपता इहास्माकं मघवा सूरिरस्तु ॥ विश्वकर्मन् हिवषा वद्धनेन त्रातारमिन्द्र-मकृणोरवद्ध्यं। तस्मै विशः समनमन्त पूर्वीरयमुग्रो विहव्यो यथाऽसत् ॥ समुद्राय वयुनाय सिन्धूनां पतये नमः ()। नदीनाण् सर्वासां पित्रे जुहुता विश्वकर्मणे विश्वाऽहामर्त्यण् हविः ॥ 11

(जजानै – नौ – षधीनां – भूमिं जनयं – न्नूतये – नमो – नव च) (A2) TS 4.6.3.1 उदेनमुत्तरां नयाग्ने घृतेनाऽऽहुत । रायस्पोषेण सुं स्वा प्रजया च धनेन च ॥ इन्द्रेमं प्रतरां कृधि सजाताना-मसद्वशी। समेनं वर्चसा सृज देवेभ्यो भागधा असत्॥ यस्य कुर्मो हविगृहे तमग्ने वद्र्धया त्वं। तस्मै देवा अधि ब्रवन्नयं च ब्रह्मणस्पतिः ॥ उदू त्वा विश्वे देवा – [] 12 TS 4.6.3.2 अग्ने भरन्तु चित्तिभिः। स नो भव शिवतमः सुप्रतीको विभावसुः ॥ पञ्च दिशो दैवीर्यज्ञमवन्तु देवीरपामतिं दुर्मतिं बाधमानाः । रायस्पोषे यज्ञपति-माभजन्तीः ॥ रायस्पोषे अधि यज्ञो अस्थाथ् समिन्द्रे अग्नावधि मामहानः ।

उक्थपत्र ईड्यो गृभीतस्तप्तं घर्मं परिगृह्यायजन्त ॥ जर्जा यद्-यज्ञमशमन्त देवा दैव्याय धर्त्रे जोष्ट्रे। देवश्रीः श्रीमणाः शतपयाः – [] 13 TS 4.6.3.3 परिगृह्य देवा यज्ञमायन् ॥ तस्य पूषा प्रसवं याति देवः संपञ्यन् विश्वा भुवनानि गोपाः ॥ देवा देवेभ्यो अद्ध्वर्यन्तो अस्थुर्वीत ए रामिन्ने रामिता यजद्ध्यै। तुरीयो यज्ञो यत्र हव्यमेति ततः पावका अशिषो नो जुषन्तां ॥ विमान एष दिवो मद्ध्य आस्त आपप्रिवान् रोदसी अन्तरिक्षं। स विश्वाचीरभि - [] 14 TS 4.6.3.4 चष्टे घृताचीरन्तरा पूर्वमपरं च केतुं ॥ उक्षा समुद्रो अरुणः सुपर्णः पूर्वस्य योनिं पितुरा विवेश । मद्ध्ये दिवो निहितः पृश्चितरञ्मा वि चक्रमे रजसः पात्यन्तौ ॥ इन्द्रं विश्वा अवीवृधन्थ् समुद्रव्यचसं गिरः।

रथीतम्ं रथीनां वाजानां सत्पतिं पतिं ॥ सुम्नहूर्यज्ञो देवा ए आ च वक्षद्यक्षदिगिर्देवो देवा ए आ च वक्षत्॥ वाजस्य () मा प्रसवेनोद्-ग्राभेणो-दग्रभीत्। अथा सपता ए इन्द्रों में निग्राभेणाधरा ए अकः ॥ उद्ग्राभं च निग्राभं च ब्रह्म देवा अवीवृधन् । अथा सपत्नानिन्द्राग्नी मे विषूचीनान् व्यस्यतां ॥ 15 (देवाः – शतपया – अभि – वाजस्य – षड्विण्शतिश्च) (A3) TS 4.6.4.1 आशुः शिशानो वृषभो न युद्ध्मो घनाघनः क्षोभण-श्रर्.षणीनां। संक्रन्दनोऽनिमिष एक वीरः शत्र सेना अजयथ् साकमिन्द्रः॥ संक्रन्दनेना निमिषेण जिष्णुना युत्कारेण दुश्यवनेन धृष्णुना । तदिन्द्रेण जयत तथ् सहद्ध्वं युधो नर इषुहस्तेन वृष्णा ॥ स इषुहस्तैः स निषंगिभिर्वशी स अस्रष्टा स युध इन्द्रो गणेन । स्र्मृष्टजिथ् सोमपा बाहु शद्ध्यूद्ध्वधन्वा प्रतिहिताभिरस्ता ॥ बृहस्पते परि दीया [] 16

```
TS 4.6.4.2
रथेन रक्षोहा ऽमित्रां अप बाधमानः।
प्रभंजन्थ् सेनाः प्रमृणो युधा जयन्नस्माक-मेद्ध्यविता रथानां ॥
गोत्रभिदं गोविदं वजुबाहुं जयन्तमज्म प्रमृणन्त-मोजसा।
इम् संजाता अनुवीर-यद्ध्वमिन्द्र एं सखायोऽनु सण् रंभद्ध्वं ॥
बलविज्ञायः-स्थविरः प्रवीरः सहस्वान् वाजी सहमान उग्रः ।
अभिवीरो अभिसत्वा सहोजा जैत्रमिन्द्र रथमातिष्ठ गोवित् ॥
अभि गोत्राणि सहसा गाहमानोऽदायो - [ ] 17
TS 4.6.4.3
वीरः शतमन्युरिन्द्रः।
दुश्चवनः पृतनाषाडं युद्ध्यो-स्माक ए सेना अवतु प्र युथ्सु ॥
इन्द्रं आसां-नेता बृहस्पति र्दक्षिणा यज्ञः पुर एतु सोमः ।
देवसेनाना-मभिभञ्जतीनां जयन्तीनां मरुतो यन्त्वग्रे ॥
्। । । । । । इन्द्रस्य वृष्णो वरुणस्य राज्ञ आदित्यानां मरुताण् रार्द्ध उग्रं।
महामनसां भुवनच्यवानां घोषो देवानां जयता मुदस्थात् ॥
अस्माक-मिन्द्रः समृतेषु ध्वजेष्वस्माकं या इषवस्ता जयन्तु । 18
```

```
TS 4.6.4.4
अस्माकं वीरा उत्तरे भवन्त्वस्मानु देवा अवता हवेषु ॥
उद्धर्.षय मघवन्ना-युधान्-न्युथ्सत्वनां मामकानां महा ्सि ।
ा । । । । ।
उद्दृत्रहन् वाजिनां वाजिनान्युद्–रथानां जयतामेतु घोषः ॥
।
उप प्रेत जयता नरःस्थिरा वः सन्तु बाहवः।
इन्द्रो वः शर्म यच्छ त्वना-धृष्या यथासथ ॥
ा । ।
अवसृष्टा परा पत शरव्ये ब्रह्म सं्शिता ।
गच्छामित्रान् प्र- [ ] 19
TS 4.6.4.5
विश मैषां कञ्चनोच्छिषः ॥
मर्माणि ते वर्मभिञ्छादयामि सोमस्त्वा राजा ऽमृतेनाभि-वस्तां।
उरोर्वरीयो वरिवस्ते अस्तु जयन्तं त्वामनु मदन्तु देवाः ॥
-। । । । ।
यत्र बाणाः संपतन्ति कुमारा विशिखा इव ।
इन्द्रो नस्तत्र वृत्रहा विश्वाहा शर्म यच्छतु ॥ 20
(दीया – ऽदायो – जयन्त्व – मित्रान् प्र – चत्वारि एशच्च) (A4)
```

```
TS 4.6.5.1
प्राचीमनु प्रदिशं प्रेहि विद्वानग्नेरग्ने पुरो अग्निर्भवेह ।
विश्वा आशा दीद्यानो वि भाह्यूर्जं नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे ॥
क्रमद्ध्वमग्निना नाकमुख्य ए हस्तेषु बिभ्रतः।
दिवः पृष्ठ एं सुवर्गत्वा मिश्रा देवेभिराद्ध्वं ॥
पृथिव्या अहमुदन्तरिक्ष-माऽरुह-मन्तरिक्षाद् दिवमाऽरुहं।
दिवो नाकस्य पृष्ठाथ् सुवर्ज्योतिरगा [ ] 21
TS 4.6.5.2
महं ॥
सुवर्यन्तो नापेक्षन्त आ द्या ए रोहन्ति रोदसी।
यज्ञं ये विश्वतोधारण् सुविद्वाण्सो वितेनिरे ॥
अग्ने प्रेहि प्रथमो देवयतां चक्षुर्देवानामुत मर्त्यानां।
इयक्षमाणा भृगुभिः सजोषाः सुवर्यन्तु यजमानाः स्वस्ति ॥
नक्तोषासा समनसा विरूपे धापयेते शिशुमेक ए समीची।
। । ।
द्यावा क्षामा रुक्मो अन्तर्वि भाति देवा अग्निं धारयन् द्रविणोदाः ॥
अग्ने सहस्राक्ष - [ ] 22
```

TS 4.6.5.3

शतम्द्र्धञ्छतं ते प्राणाः सहस्रमपानाः । त्व ् साहस्रस्य राय ईशिषे तस्मै ते विधेम वाजाय स्वाहा ॥ सुपर्णोऽसि गरुत्मान् पृथिव्याण् सीद पृष्ठे पृथिव्याः सीद भासाऽ * न्तरिक्षमा पृण ज्योतिषा दिवमुत्तभान तेजसा दिश उद् दृ७्ह ॥ आजुह्वानः सुप्रतीकः पुरस्तादग्ने स्वां योनिमा सीद साद्ध्या । अस्मिन्थ्-सधस्थे अद्ध्युत्तरस्मिन् विश्वे देवा - [] 23 TS 4.6.5.4 यजमानश्च सीदत ॥ प्रेब्हो अग्ने दीदिहि पुरो नोऽजस्रया सूर्म्या यविष्ठ । त्वाण् राश्चन्त उप यन्ति वाजाः ॥ विधेम ते परमे जन्मन्नग्ने विधेम स्तोमैरवरे सधस्थे। यस्माद्-योनेरुदारिथा यजे तं प्रत्वे हवी एषि जुहुरे समिद्धे ॥ ता प् सवितुर्वरेण्यस्य चित्रामाऽहं वृणे सुमितं विश्वजन्यां। यामस्य कण्वो अदुहत् प्रपीना ए सहस्रधारां - [] 24

```
TS 4.6.5.5
पयसा महीं गां॥
सप्त ते अग्ने समिधः सप्त जिह्वाः सप्तर्षयः सप्त धाम प्रियाणि ।
॥ । ।
सप्त होत्राः सप्तधा त्वा यजन्ति सप्त योनीरा पृणस्वा घृतेन ॥
्रा । । । । । । । । । । । । इंदुङ् चान्यादृङ् चैतादृङ्च प्रतिदृङ् च मितश्च संमितश्च सभराः ॥
राक्रज्योतिश्च चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्मा ७ श्च
सत्यश्चर्तपाश्चात्य्हाः ॥ 25
TS 4.6.5.6
म्नतजिच्च सत्यजिच्च सेनजिच्च सुषेणश्चान्त्यमित्रश्च
दूरेअमित्रश्च गणः॥
ा । । । । । । । । त्राप्त सत्यश्च धुवश्च धरुणश्च धर्ता च विधर्ता च विधारयः ॥
ईदृक्षास एतादृक्षास ऊषुणः सदृक्षासः प्रतिसदृक्षास एतन ।
मितासश्च संमितासश्च न ऊतये सभरसो मरुतो यज्ञे अस्मिन्निन्द्रं
दैवीर्विशो मरुतोऽनुवर्त्मानो () यथेन्द्रं दैवीर्विशो मरुतोऽनुवर्त्मान
्। ॥ । । ।
एवमिमं यजमानं दैवीश्च विशो मानुषीश्चानुवर्त्मानो भवन्तु ॥ 26
```

(अगार् – सहस्राक्ष – देवाः – सहस्रधारा – मत्यर्हा – अनुवर्त्मानः – षोडश च) (A5) TS 4.6.6.1 जीमूतस्येव भवति प्रतीकं यद्वर्मी याति समदामुपस्थे । ा । अनाविद्धया तनुवा जय त्वर्स्स त्वा वर्मणो महिमा पिपर्तु ॥ धन्वना गा धन्वनाऽऽजिं जयेम धन्वना तीव्राः समदो जयेम । धनुः शत्रोरपकामं कृणोति धन्वना सर्वाः प्रदिशो जयेम ॥ वक्ष्यन्तीवेदा गनीगन्ति कर्णं प्रियण् सखायं परिषस्वजाना । योषेव शिङ्के वितताऽधि धन्वन् – [] 27 TS 4.6.6.2 ज्या इय ् समने पारयन्ती ॥ ते आचरन्ती समनेव योषा मातेव पुत्रं बिभृतामुपस्थे। अप रात्रून् विद्ध्यता एं संविदाने आर्ली इमे विष्फुरन्ती अमित्रान्॥ बह्वीनां पिता बहुरस्य पुत्रश्चिश्चा कृणोति समनाऽवगत्य । इषुधिः सङ्काः पृतनाश्च सर्वाः पृष्ठे निनद्धो जयति प्रसूतः ॥

```
रथे तिष्ठन् नयति वाजिनः पुरो यत्रयत्र कामयते सुषारथिः।
अभीशूनां महिमानं - [ ] 28
TS 4.6.6.3
पनायत मनः पश्चादनु यच्छन्ति रञ्मयः ॥
तीव्रान् घोषान् कृण्वते वृषपाणयोऽश्वा रथेभिः सह वाजयन्तः ।
अवक्रामन्तः प्रपदैरमित्रान् क्षिणन्ति रात्रू प्रनपव्ययन्तः ॥
रथवाहन एं हविरस्य नाम यत्राऽऽ∗युधं निहितमस्य वर्म ।
तत्रा रथमुपं राग्म एं संदेम विश्वाहा वय एं सुमनस्यमानाः ॥
स्वादुष ए सदः पितरो वयोधाः कृच्छ्रेश्रितः शक्तीवन्तो गभीराः ।
चित्रसेना इषुबला अमृद्धाः सतोवीरा उरवी व्रातसाहाः ॥
ब्राह्मणासः - [] 29
TS 4.6.6.4
पितरः सोम्यासः शिवे नो द्यावापृथिवी अनेहसा ।
पूषा नः पातु दुरितादृतावृधो रक्षा मार्किनो अघशर्स ईशत ॥
सुपर्णं वस्ते मृगो अस्या दन्तो गोभिः सन्नद्धा पतित प्रसूता।
यत्रा नरः सं च वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिषवः शर्म य ्सन्न् ॥
```

```
ऋजीते परि वृङ्ग्धि नोऽञ्मा भवतु नस्तनूः।
सोमो अधि ब्रवीतु नोऽदितिः – [] 30
TS 4.6.6.5
शर्म यच्छतु ॥
आ जङ्घन्ति सान्वेषां जघना ए उप जिघ्नते ।
अश्वाजिन प्रचेतसोऽश्वान्थ् समध्सु चोदय ॥
अहिरिव भोगैः पर्येति बाहुं ज्याया हेतिं परिबाधमानः ।
हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान् पुमान् पुमां एसं परि पातु विश्वतः ॥
। । । । । वनस्पते वीड्वङ्गो हि भूया अस्मथ् सखा प्रतरणः सुवीरः ।
गोभिः सन्नद्धो असि वीडयस्वाऽऽस्थाता ते जयतु जेत्वानि ॥
दिवः पृथिव्याः पर्यो – [ ] 31
TS 4.6.6.6
-ज उद्-भृतं वनस्पतिभ्यः पर्याभृत ्सहः।
अपामोज्मानं परि गोभिरावृतमिन्द्रस्य वज्र ए हविषा रथं यज् ॥
इन्द्रस्य वज्रो मरुतामनीकं मित्रस्य गर्भो वरुणस्य नाभिः।
सेमां नो हव्यदातिं जुषाणो देव रथ प्रति हव्या गृभाय ॥
```

उप श्वासय पृथिवीमुत द्यां पुरुत्रा ते मनुतां विष्ठितं जगत्। स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूरा- [] 32 TS 4.6.6.7 द्वीयो अपसेध रात्र्न्॥ आ क्रन्दय बलमोजो न आ धा निष्टनिहि दुरिता बाधमानः । अप प्रोथ दुन्दुभे दुच्छुना एं इत इन्द्रस्य मुष्टिरिस वीडयस्व ॥ आऽमूरज प्रत्यावर्तयेमाः केतुमद् दुन्दुभि र्वावदीति । समश्चपर्णाश्चरन्ति नो नरोऽस्माकमिन्द्र रथिनो जयन्तु ॥ 33 (धन्वन् – महिमानं – ब्राह्मणासो – ऽदितिः – पृथिव्याः परि – दूरा – देकचत्वारिङ्शच्च) (A6) TS 4.6.7.1 यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्थ् समुद्रादुत वा पुरीषात्। २येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं महि जातं ते अर्वन्न् ॥ यमेन दत्तं त्रित एनमायुनगिन्द्र एणं प्रथमो अद्ध्यतिष्ठत् । गन्धर्वो अस्य रशनाम-गृभ्णाथ् सूरादश्वं वसवो निरतष्ट ॥

असि यमो अस्यादित्यो अर्वन्नसि न्नितो गुह्येन व्रतेन । असि सोमेन समया विपृक्त – [] 34 TS 4.6.7.2 आहुस्ते त्रीणि दिवि बन्धनानि ॥ त्रीणि त आहुर्दिवि बन्धनानि त्रीण्यपसु त्रीण्यन्तः संमुद्रे । उतेव मे वरुणश्छन्थ् स्यर्वन्. यत्रा त आहुः परमं जिनत्रं ॥ इमा ते वाजिन्नवमार्जनानीमा शफाना ्सिनितुर्निधाना । अत्रा ते भद्रा रशना अपश्यमृतस्य या अभिरक्षन्ति गोपाः ॥ ा । आत्मानं ते मनसाऽऽरादजानामवो दिवा – [] **35** TS 4.6.7.3 पतयन्तं पतङ्गं । शिरो अपञ्यं पथिभिः सुगेभिररेणुभिर्जेहमानं पतित्र ॥ अत्रा ते रूपमुत्तममपश्यं जिगीषमाणमिष आ पदे गोः। यदा ते मर्तो अनु भोगमानडादिद् ग्रसिष्ठ ओषधीरजीगः॥ अनु त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्ननु गावोऽनु भगः कनीनां। । । । । । । । अनु व्रातासस्तव सख्यमीयुरनु देवा ममिरे वीर्यं – [] 36

TS 4.6.7.4

ते ॥

हिरण्यशृङ्गोऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र आसीत्।
देवा इदस्य हिवरद्यमायन् यो अर्वन्तं प्रथमो अद्ध्यतिष्ठत् ॥

ईर्मान्तासः सिलिकमद्ध्यमासः स्र श्रेश्रणासो दिव्यासो अत्याः।

ह्र सा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षिषुर्दिव्य-मज्ममश्चाः॥

तव शरीरं पतियष्णवर्वन् तव चित्तं वात इव ध्रजीमान्।

तव शृङ्गाणि विष्ठिता पुरुत्राऽरण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ॥

उप - [] 37

TS 4.6.7.5

प्रागाच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीद्ध्यानः ।
अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात् कवयो यन्ति रेभाः ॥
उप प्रागात् परमं यथ् सधस्थमर्वा अच्छा पितरं मातरं च ।
अद्या देवान् जुष्टतमो हि गम्या अथाऽऽशास्ते दाशुषे वार्याणि ॥ 38

TS 4.6.8.1 मा नो मित्रो वरुणो अर्यमाऽऽयुरिन्द्र ऋभुक्षा मरुतः परि ख्यन्न् । यद्-वाजिनो देवजातस्य सप्तेः प्रवक्ष्यामो विदथे वीर्याणि ॥ यन्निर्णिजा रेक्णसा प्रावृतस्य रातिं गृभीतां मुखतो नयन्ति । सुप्राङजो मेम्यद् विश्वरूप इन्द्रापूष्णोः प्रियमप्येति पाथः ॥ एष च्छागः पुरो अश्वेन वाजिना पूष्णो भागो नीयते विश्वदेव्यः। अभिप्रियं यत् पुरोडाशमर्वता त्वष्टे - [] 39 TS 4.6.8.2 -देन ं सौश्रवसाय जिन्वति ॥ यद्धविष्यमृतुशो देवयानं त्रिमीनुषाः पर्यश्वं नयन्ति । अत्रा पूष्णः प्रथमो भाग एति यज्ञं देवेभ्यः प्रतिवेदयन्नजः ॥ होताऽद्ध्वर्युगवया अग्निमिन्धो ग्रावग्राभ उत श्र स्ता सुविप्रः । तेन यज्ञेन स्वरंकृतेन स्विष्टेन वक्षणा आ पृणद्ध्वं ॥ यूपव्रस्का उत ये यूपवाहाश्चषालं ये अश्वयूपाय तक्षति । ये चार्वते पचन ए संभरन्त्युतो – [] 40

```
तेषा-मभिगूर्तिर्न इन्वतु ॥
उप प्रागाथ् सुमन्मेऽधायि मन्म देवानामाञ्चा उप वीतपृष्ठः ।
अन्वेनं विप्रा ऋषयो मदन्ति देवानां पुष्टे चकृमा सुबन्धुं ॥
यद्-वाजिनो दाम संदानमर्वतो या शीर्.षण्या रशना रज्जुरस्य ।
यद्वा घास्य प्रभृतमास्ये तृण ए सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥
यदश्चस्य क्रविषो - [] 41
TS 4.6.8.4
मक्षिकाऽऽश यद्वा स्वरौ स्वधितौ रिप्तमस्ति ।
यद्धस्तयोः शमितुर्यन्नखेषु सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥
यदूवद्ध्यमुदरस्यापवाति य आमस्य क्रविषो गन्धो अस्ति ।
सुकृता तच्छमितारः कृण्वन्तूत मेध ् शृतपाकं पचन्तु ॥
यत् ते गात्रादग्निना पच्यमानादभि शूलं निहतस्यावधावति ।
मा तद्-भूम्यामा श्रिष ()-न्मा तृणेषु देवेभ्यस्तदुशद्भ्यो
रातमस्तु ॥ 42
(इ - दुतो - क्रविषः - श्रिषथ् - सप्त चं) (A8)
```

```
TS 4.6.9.1
ये वाजिनं परिपञ्चन्ति पक्वं व ईमाहुः सुरभिर्निर्.हरेति ।
ये चार्वतो मा एसभिक्षामुपासत उतो तेषामभिगूर्तिर्न इन्वतु ॥
ा । । । । । । । । । यत्रीक्षणं मा ७ स्पचन्या उखाया या पात्राणि यूष्ण आसेचनानि ।
। ।
ऊष्मण्याऽपिधाना चरूणामङ्काः सूनाः परि भूषन्त्यश्चं ॥
। । । । ।
निक्रमणं निषदनं वैवर्तनं यच्च पड्बीशमर्वतः ।
यच्च पपौ यच्च घासिं -[] 43
TS 4.6.9.2
जघास सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥
मा त्वाऽग्नि-दुर्ध्वनियद्-धूमगन्धिर्मीखा भ्राजन्त्यभि विक्त जिष्ठः।
इष्टं वीतमभिगूतं वषट्कृतं तं देवासः प्रति गृभ्णन्त्यश्चं ॥
। । । । । ।
यदश्चाय वास उपस्तृणन्त्यधीवासं ँया हिरण्यान्यस्मै ।
सन्दानमर्वन्तं पड्बीशं प्रिया देवेष्वा यामयन्ति ॥
यत् ते सादे महसा शूकृतस्य पार्ष्णिया वा कशया – [ ] 44
```

TS 4.6.9.3

वा तुतोद ।

सुचेव ता हिविषो अद्ध्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूदयामि ॥

चतुस्त्रिण्शद्-वाजिनो देवबन्धो-र्वङ्क्री-रश्वस्य स्विधितः समेति ।

अच्छिद्रा गात्रा वयुना कृणोत परुष्परुरनुघुष्या वि शस्त ॥

एकस्त्वष्टुरश्वस्या विश्वस्ता द्वा यन्तारा भवतस्तथर्तुः ।

या ते गात्राणामृतुथा कृणोमि ताता पिण्डानां प्र जुहोम्यग्नौ ॥

मा त्वा तपत् – [] 45

TS 4.6.9.4

प्रिय आत्माऽपियन्तं मा स्विधितिस्तनुव आ तिष्ठिपत् ते ।

मा ते गृद्धनु – रिवशस्ताऽतिहाय छिद्रा गात्राण्यसिना मिथू कः ॥

न वा उवेतन्भ्रियसे न रिष्यसि देवा ए इदेषि पथिभिः सुगेभिः ।

हरी ते युञ्जा पृषती अभूतामुपास्थाद् – वाजी धुरि रासभस्य ॥

सुगव्यं नो वाजी स्विश्वयं पुष्सः पुत्रा उत विश्वापुष ए रियं ()।

अनागास्त्वं नो अदितिः कृणोतु क्षत्रं नो अश्वो वनता ए

हविष्मान् ॥ 46 (धासिं – कश्या – तपद् – रियं – नव च) (49)

चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः

 Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 9 Anuvaakams :

 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 जीमूतस्य –
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।
 ।

First and Last Padam of Sixth Prasam of Kaandam 4 :
।
(अञ्मन् – हविष्मान्)

। ॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने , श्री महागणपतये नमः , श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – वसोर्धारादिशिष्ट

संस्काराभिधानं

पड़ 4.7.1.1
अग्नाविष्णू सजोषसेमा वद्धन्तु वां गिरः।
ध्युंनैर्वाजेभिरा गतं॥
वाजश्च मे प्रस्वश्च मे प्रयतिश्च मे प्रसितिश्च मे
धीतिश्च मे क्रतुश्च मे स्वरश्च मे इलोकश्च मे
श्रावश्च मे श्रुतिश्च मे ज्योतिश्च मे सुवश्च मे
प्राणश्च मे ऽपान – [] 1

TS 4.7.1.2

तनूश्च मे () शर्म च मे वर्म च मे उङ्गानि च मे उस्थानि च मे परूष्णि च मे शरीराणि च मे ॥ 2

(अपान – स्तनूश्च में – ऽष्टादश च) (A1)

TS 4.7.2.1

TS 4.7.2.2

-में धनं च में वशिश्च में क्रिडा च में मोदश्च में जातं च में जिन्ष्यमाणं च में सूक्तं च में स्कृतं च में वित्तं च में वेद्यं च में भूतंच में भविष्यच्च में स्गुगं च में सुपथं च म ऋद्धं च म ऋद्धि () श्च में क्लृप्तं च में क्लृप्तिश्च में मृतिश्च में सुमितिश्च में ॥ 4

(जगच्च - र्ब्हि - श्रतुर्दश च) (A2)

रा व मे मयश्च मे प्रियं च मे उनुकामश्च मे कामश्च मे सौमनसञ्च मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे यत्ता च मे धर्ता च मे श्रेमश्च मे वस्त्र च मे श्रेमश्च मे वस्त्र च मे थर्ता च मे थर्ता च मे थर्ता च मे थर्ता च मे थ्रीमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च – [] 5

TS 4.7.3.2

में महश्च में स्ंविच्च में ज्ञात्रं च में सूश्च में प्रसूश्च में
सीरं च में लयश्च म ऋतं च में ऽमृतं च मेंऽयक्ष्मं च मे
जीवातुश्च में दीर्घायुत्वं च में ऽनिमत्रं च में
उभयं च में सुगं च में शयनं () च में सूषा च में सुदिनं च में ॥6
(विश्वं च - शयन - मृष्टौ च) (A3)

TS 4.7.4.1

जर्क्च में सूनृता च में प्यश्च में रसश्च में घृतं च में मधु च में सिधिश्च में सपीतिश्च में कृषिश्च में वृष्टिश्च में जैत्रं च म औद्धिद्यं च में रियश्च में रायश्च में पुष्टं च में पुष्टिश्च में विभु च - [] 7

TS 4.7.4.2

मे प्रभु च मे बहु च मे भूयश्च मे पूर्णं च मे पूर्णतरं च मे ऽक्षितिश्च मे कूयवाश्च मेऽन्नं च मे ऽक्षुच्च मे व्रीहयश्च मे वाश्च मे माषाश्च मे तिलाश्च मे मुद्गाश्च मे खुल्वाश्च मे गोधूमाश्च मे मसुरा- () -श्च मे प्रियंगवश्च मे उणवश्च मे च्यामाकाश्च मे नीवाराश्च मे ॥ 8

(विभु च – मसुरा – श्रतुर्दश च) (८४)

TS 4.7.5.1

अञ्गा च मे मृतिका च मे गिरयश्च मे पर्वताश्च मे सिकताश्च मे वनस्पतयश्च मे हिरण्यं च मे ऽयश्च मे सीसं च मे त्रपुश्च मे च मे लोहं च मेऽग्निश्च म आपश्च मेवीरुधश्च म ओषधयश्च मे कृष्टपच्यं च – [] 9

TS 4.7.5.2

(कृष्टपच्यं चा - ऽष्टाचत्वारिएशच्च) (A5) अग्निश्च म इन्द्रश्च मे सोमश्च म इन्द्रश्च मे सविता च म इन्द्रश्च मे सरस्वती च म इन्द्रश्च मे पूषा च म इन्द्रश्च मे बृहस्पतिश्च म इन्द्रश्च मे मित्रश्च म इन्द्रश्च मे वरुणश्च म इन्द्रश्च मे त्वष्टा च – [] 11 TS 4.7.6.2 म इन्द्रश्च मे धाता च म इन्द्रश्च मे विष्णुश्च म इन्द्रश्च मे ऽश्विनौ च म इन्द्रश्च मे मरुतश्च म इन्द्रश्च मे विश्वे च मे देवा इन्द्रश्च मे पृथिवी च म इन्द्रश्च मेऽन्तरिक्षं च म इन्द्रश्च मे द्यौश्च म () इन्द्रश्च मे दिशश्च म इन्द्रश्च मे मूर्खा च म इन्द्रश्च मे प्रजापतिश्च म इन्द्रश्च मे ॥ 12 (त्वष्टा च – द्यौश्च म – एकविं्रातिश्च) (A6)

TS 4.7.7.1 अ ्शुश्च मे रिंमश्च मे उदाभ्यश्च मेऽधिपतिश्च म उपा ्शुश्च मे उन्तर्यामश्च म ऐन्द्रवायवश्च मे मैत्रावरुणश्च म आश्विनश्च मे प्रतिप्रस्थानश्च मे शुक्रश्च मे मन्थी च म आग्रयणश्च मे वैश्वदेवश्च मे धुवश्च मे वैश्वानरश्च म ऋतुग्रहाश्च- [] 13 TS 4.7.7.2 मे उतिग्राह्याश्च म ऐन्द्राग्नश्च मे वैश्वदेवश्च मे मरुत्वतीयाश्च मे माहेन्द्रश्च म आदित्यश्च मे सावित्रश्च मे सारस्वतश्च मे पौष्णश्च मे पालीवतश्च मे हारियोजनश्च मे ॥ 14 । (ऋतुग्रहाश्च – चतुस्त्रिण्शच्च) (A7) TS 4.7.8.1 इद्ध्मश्च मे बर्.हिश्च मे वेदिश्च मे धिष्णियाश्च मे सुचश्च मे चमसाश्च मे ग्रावाणश्च मे स्वरवश्च म उपरवाश्च मे ऽधिषवणे च मे द्रोणकलशश्च मे वायव्यानि च मे पूतभृच्च म आधवनीयश्च म आग्नीद्धं च मे

हिवद्धानं च मे गृहाश्च () मे सदश्च मे पुरोडाशाश्च मे प्चताश्च मेऽवभृथश्च मे स्वगाकारश्च मे ॥ 15

TS 4.7.9.1

अग्निश्च में घर्मश्च में ऽर्कश्च में सूर्यश्च में
प्राणश्च में ऽश्वमेधश्च में पृथिवी च में ऽदितिश्च में
दितिश्च में द्यौश्च में शक्वरीरङ्गलयों दिशश्च में
यज्ञेन कल्पन्ता- मृक्च में साम च में स्तोमश्च में
यजुश्च में दीक्षा () च में तपश्च म ऋतुश्च में वृतं च में
ऽहोरात्रयों वृष्ट्या बृहद्रथन्तरे च में यज्ञेन कल्पेतां ॥ 16

(दीक्षाऽ – ष्टादश च) (A9)

TS 4.7.10.1

गर्भाश्च में वथ्साश्च में त्र्यविश्च में त्र्यवी च में दित्यवाट् च में दित्यौ ही च में पञ्चाविश्च में पञ्चावी च में त्रिवथ्सश्च में त्रिवथ्सा च में तुर्यवाट् च में तुर्योही च में पष्टवाच् च में पष्टौही च म उक्षा च में वशा च म ऋषभश्च – [] 17

TS 4.7.10.2 मे वेहच्च मे उनड्वां च मे धेनुश्च म आयुर्यज्ञेन कल्पतां प्राणो यज्ञेन कल्पता-मपानो यज्ञेन कल्पतां ँव्यानो यज्ञेन कल्पतां ्रा । । । । । चक्षु-र्यज्ञेन कल्पता ७ श्रोत्रं यज्ञेन कल्पतां मनो यज्ञेन कल्पतां ँवाग् यज्ञेन कल्पता–मात्मा यज्ञेन कल्पतां ँयज्ञो यज्ञेन कल्पतां ॥ 18 (ऋषभश्च – चत्वारि*्*शच्चं) (A10) TS 4.7.11.1 एका च मे तिस्रश्च मे पञ्च च मे सप्त च मे । । । नव च म एकादश च मे त्रयोदश च मे पञ्चदश च मे सप्तदश च मे नवदश च म एकवि ्शतिश्च मे त्रयोवि एशतिश्च मे पञ्चवि एशतिश्च मे सप्तवि एशतिश्च मे नवविण्शतिश्च म एकत्रिण्शच्च मे त्रयस्त्रिण्शच्च- [] 19 TS 4.7.11.2 में चतस्रश्च में उष्टौ च में द्वादश च में षोडश च मे विज्ञतिश्च मे चतुर्विज्ञतिश्च मे ा ऽष्टाविण्शतिश्च मे द्वात्रिण्शच्च मे षट्-त्रिण्शच्च मे

```
चत्वारि एशच्यं में चतुं श्चत्वारि एशच्यं में उष्टाचत्वारि एशच्यं में
वाजश्च प्रस्वश्चा-पिजश्च क्रतुश्च सुवश्च मूद्धी च
व्यञ्जियश्चा- () -न्त्यायनश्चा- न्त्यश्च भौवनश्च
भुवनश्चा-धिपतिश्च ॥ 20
'
(त्रयस्त्रिण्शच्च – व्यश्ञिय – एकादश च ) (A11)
TS 4.7.12.1
वाजो नः सप्त प्रदिशश्चतस्रो वा परावतः ।
वाजो नो विश्वैर्देवै-र्धनसाताविहावतु ॥
विश्वे अद्य मरुतो विश्व ऊती विश्वे भवन्त्वग्नयः समिद्धाः ।
। । । । । विश्वे नो देवा अवसाऽऽ गमन्तु विश्वमस्तु द्रविणं वाजो अस्मे ॥
ा । ।। ।।
वाजस्य प्रसवं देवा रथैर्याता हिरण्ययैः ।
अग्निरिन्द्रो बृहस्पतिर्मरुतः सोमपीतये ॥
वाजेवाजे ऽवत वाजिनो नो धनेषु – [] 21
TS 4.7.12.2
विप्रा अमृता ऋतज्ञाः ।
अस्य मद्ध्वः पिबत मादयद्ध्वं तृप्ता यात पथिभिर्देवयानैः ॥
```

```
वाजः पुरस्तांदुत मद्ध्यतो नो वाजो देवा ए ऋतुभिः कल्पयाति ।
वाजस्य हि प्रसवो नन्नमीति विश्वा आशा वाजपतिर्भवेयं ॥
पयः पृथिव्यां पय ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयो धां।
पयस्वतीः प्रदिशः सन्तु महां॥
सं मा सृजामि पयसा घृतेन सं मा सृजाम्यप – [ ] 22
TS 4.7.12.3
ओषधीभिः ।
्।
सोऽहं वाज्ं सनेयमग्ने ॥
नक्तोषासा समनसा विरूपे धापयेते शिशुमेक ए समीची।
द्यावा क्षामा रुक्मो अन्तर्वि भाति देवा अग्निं धारयन् द्रविणोदाः ॥
समुद्रोऽसि नभस्वानार्द्रदानुः शंभूर्मयोभूरभि मा वाहि स्वाहा
मारुतोऽसि मरुतां गणः शंभूर्मयोभूरभि मा वाहि स्वाहा
ज्वस्युरसि दुवस्वाञ्छंभूर्मयोभूरभि मा ( ) वाहि स्वाहा ॥ 23
(धर्ने - ष्वपो - द्भवस्वाञ्छंभूर्मयोभूरभि मा -हे च ) (A12)
```

```
अग्निं युनज्मि शवसा घृतेन दिव्य एं सुपर्णं वयसा बृहन्तं ।
तेन वयं पतेम ब्रद्ध्नस्य विष्टपण् सुवो रुहाणा अधि नाक उत्तमे ॥
इमौ ते पक्षावजरौ पतित्रणो याभ्या ए रक्षा ७-स्यपह ७-स्यग्ने ।
ताभ्यां पतेम सुकृतामु लोकं यत्रर्.षयः प्रथमजा ये पुराणाः ॥
चिदिस समुद्रयोनिरिन्दुर्दक्षः ३येन ऋतावा ।
।
हिरण्यपक्षः शकुनो भुरण्यु–र्महान्थ् सधस्थे ध्रुव – [ ] 24
TS 4.7.13.2
आ निषत्तः ॥
नमस्ते अस्तु मा मा हि एसीर्विश्वस्य मूद्र्धन्निध तिष्ठसि श्रितः ।
समुद्रे ते हृदय-मन्तरायु-र्द्यावापृथिवी भुवनेष्वर्पिते ॥
उद्नो दत्तोदधिं भिन्त दिवः पर्जन्यादन्तरिक्षात् पृथिव्यास्ततो नो
वृष्ट्यावत ।
दिवो मूद्धाऽसि पृथिव्या नाभिरूर्गपामोषधीनां ।
विश्वायुः शर्म सप्रथा नमस्पर्थे ॥
येनर्.षयस्तपसा सत्र - [ ] 25
```

```
TS 4.7.13.3
मास्तेन्धाना अग्निण् सुवराभरन्तः।
तस्मिन्नहं नि दधे नाके अग्निमेतं यमाहुर्मनव स्तीर्णबर्.हिषं॥
तं पत्नीभिरनु गच्छेम देवाः पुत्रैभ्रतिभिरुत वा हिरण्यैः।
नाकं गृह्णानाः सुकृतस्य लोके तृतीये पृष्ठे अधि रोचने दिवः॥
आ वाचो मद्ध्य-मरुहद्-भुरण्युरय-मग्निः सत्पतिश्चेकितानः ।
पृष्ठे पृथिव्या निहितो दविद्युतदधस्पदं कृणुते – [ ] 26
TS 4.7.13.4
। ।
ये पृतन्यवः ॥
अयमग्निर्वीरतमो वयोधाः सहस्रियो दीप्यतामप्रयुच्छन्न् ।
विभ्राजमानः सरिरस्य मद्ध्य उप प्र यात दिव्यानि धाम ॥
सं प्र च्यवद्ध्वमनु सं प्र याताग्ने पथो देवयानान् कृणुद्ध्वं।
अस्मिन्थ् सधस्थे अद्ध्युत्तरस्मिन् विश्वे देवा यजमानश्च सीदत ॥
येना सहस्रं वहसि येनाग्ने सर्ववेदसं ।
तेनेमं यज्ञं नो वह देवयानो य - [] 27
```

```
TS 4.7.13.5
उत्तमः॥
उद्-बुद्ध्यस्वाग्ने प्रति जागृहोन मिष्टापूर्ते स्र स्जेथामयं च ।
पुनः कृण्व अस्त्वा पितरं युवान – मन्वाता असीत् त्विय तन्तुमेतं ॥
अयं ते योनिर्.ऋत्वियो यतो जातो अरोचथाः।
तं जानन्नग्न आ रोहाथा नो वद्र्धया रियं ॥ 28
(ध्रुवः – सत्रं – कृणुते – यः – सप्तत्रिण्शच्च ) (A13)
TS 4.7.14.1
ममाग्ने वर्चो विहवेष्वस्तु वयं त्वेन्धाना स्तनुवं पुषेम ।
महां नमन्तां प्रदिशश्चतस्र स्त्वया-ऽद्ध्यक्षेण पृतना जयेम ॥
मम देवा विहवे सन्तु सर्व इन्द्रावन्तो मरुतो विष्णुरग्निः।
ममान्तरिक्ष मुरु गोपमस्तु मह्यं वातः पवतां कामे अस्मिन्न् ॥
मिय देवा द्रविण मायजन्तां मय्या शीरस्तु मिय देवहूतिः।
दैव्या होतारा वनिषन्त - [ ] 29
```

TS 4.7.14.2 पूर्वे ऽरिष्टाः स्याम तनुवा सुवीराः ॥ मह्यं यजन्तु मम यानि हव्याऽऽकूतिः सत्या मनसो मे अस्तु । एनो मानिगां कतमच्चनाहं विश्वे देवासो अधिवोच ता मे ॥ देवीः षडुर्वीरुरुणः कृणोत विश्वे देवा स इह वीरयद्ध्वं। माहास्मिह प्रजया मा तनूभिर्मा रधाम द्विषते सोम राजन्न ॥ अग्निर्मन्युं प्रतिनुदन् पुरस्ता – [] 30 TS 4.7.14.3 दंदब्धो गोपाः परिपाहि नस्त्वं । प्रत्यञ्चो यन्तु निगुतः पुनस्ते ऽमैषां चित्तं प्रबुधा विनेशत् ॥ धाता धातृणां भुवनस्य यस्पति र्देव ए सवितारमभि मातिषाहं। इमं यज्ञ मिश्रनोभा बृहस्पति र्देवाः पान्तु यजमानन् न्यर्त्थात् ॥ उरुव्यचा नो महिषः शर्म युं सदस्मिन् हवे पुरुहूतः पुरुक्षु । स नः प्रजायै हर्यश्च मृडयेन्द्र मा – [] 31

TS 4.7.14.4 नो रीरिषो मा परा दाः ॥ ये नः सपता अपते भवन्त्वन्द्रा-ग्निभ्यामव बाधामहे तान् । वसवो रुद्रा आदित्या उपरि स्पृशं मोग्रं चेत्तारमधि राजमक्रन्न् ॥ अविञ्च मिन्द्रममुतो हवामहे यो गोजिद्-धन-जिदश्च-जिद्यः। इमन्नो यज्ञं विहवे जुषस्वास्य कुर्मो हरिवो मेदिनं त्वा ॥ 32 (वनिषन्त – पुरस्तान् – मा – त्रिचत्वारिष्शच्च) (A14) TS 4.7.15.1 ा । । । । । अग्नेर्मन्वे प्रथमस्य प्रचेतसो यं पाञ्चजन्यं बहवः समिन्धते । । । । । । । । । । विश्वस्यां विशि प्रविविशिवाण् समीमहे स नो मुञ्चत्वण् हसः ॥ यस्येदं प्राणन्निमिषद् यदेजति यस्य जातं जनमानं च केवलं । स्तौम्यग्निं नाथितो जोहवीमि स नो मुञ्चत्व ए हसः ॥ इन्द्रस्य मन्ये प्रथमस्य प्रचेतसो वृत्रघ्नः स्तोमा उप मामुपागुः । यो दाशुषः सुकृतो हवमुप गन्ता – [] 33

TS 4.7.15.2 स नो मुञ्चत्व ए हंसः ॥ यः संग्रामं नयति सं वशी युधे यः पुष्टानि सर्सजति त्रयाणि । स्तौमीन्द्रं नाथितो जोहवीमि स नो मुञ्चत्व ए हसः ॥ मन्वे वां मित्रा वरुणा तस्य वित्त एं सत्यौजसा दृ एहणा यं नुदेथे। या राजान ए सरथं याथ उग्रा ता नो मुञ्चतमागसः ॥ यो वा 🗸 रथ ऋजुरिंमः सत्यधर्मा **मिथु श्च**रन्त-मुपयाति दूषयन्न् । स्तौमि – [] 34 TS 4.7.15.3 मित्रावरुणा नाथितो जोहवीमि तौ नो मुञ्चतमागसः॥ । । । । । वायोः सवितु र्विदथानि मन्महे यावात्मन्वद्–बिभृतो यौ च रक्षतः । यौ विश्वस्य परिभू बभूवतुस्तौ नो मुञ्चतमागसः॥ उप श्रेष्ठान आशिषो देवयोद्धर्मे अस्थिरत्र् । स्तौमि वायुण् सवितारं नाथितो जोहवीमि तौ नो मुञ्चतमागसः॥ रथीतमौ रथीनामह ऊतये शुभं गमिष्ठौ सुयमेभिरश्रैः।

ययो –[] 35

```
TS 4.7.15.4
-वां देवौ देवेष्व-निशित-मोजस्तौ नो मुञ्चतमागसः ॥
। । । । । यदयातं वँहतु एं सूर्याया – स्त्रिचक्रेण सण् सदमिच्छमानौ ।
स्तौमि देवा वश्विनौ नाथितो जोहवीमि तौ नो मुञ्चतमागसः॥
मरुतां मन्वे अधिनो ब्रुवन्तु प्रेमां वाचं विश्वा मवन्तु विश्वे।
आशून् हुवे सुयमानूतये ते नो मुञ्चन्त्वेनसः ॥
तिग्ममायुधं वीडितण् सहस्वद् दिव्यण् शर्द्धः – [ ] 36
TS 4.7.15.5
पृतनास् जिष्णु ।
स्तौमि देवान् मरुतो नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चन्त्वेनसः ॥
देवानां मन्वे अधि नो ब्रुवन्तु प्रेमां वाचं विश्वामवन्तु विश्वे।
आशून् हुवे सुयमानूतये ते नो मुञ्चन्त्वेनसः ॥
यदिदं माऽभिशोचित पौरुषेयेण दैव्येन।
ा । । । । । । । स्तौमि विश्वान् देवान् नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चन्त्वेनसः ॥
। ।
अनुनोऽद्यानुमित > , रन्वि – [ ] 37
```

TS 4.7.15.6 ा । । । अपने । । अपने । विश्वानरों न ऊत्या > । पृष्टों दिवि > । ॥ ये अप्रथेता-ममितेभि रोजोभि र्ये प्रतिष्ठे अभवतां वस्नां। स्तौमि द्यावा पृथिवी नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चतम् हसः॥ उर्वी रोदसी वरिवः कृणोतं क्षेत्रस्य पत्नी अधि नो ब्रूयातं । स्तौमि द्यावा पृथिवी नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चतम् हसः॥ ्यत् ते वयं पुरुषत्रा यविष्ठा विद्वां एसश्चकृमा कच्च ना – [] 38 TS 4.7.15.7 ऽऽ*गः। कृधी स्वस्माञ् अदितेरनागा व्येनाञ्सि शिश्रथो विष्वगग्ने ॥ यथा ह तद् वसवो गौर्यं चित् पदिषिता ममुञ्चता यजत्राः। एवा त्वमस्मत् प्रमुञ्चा व्यण्हः प्रातार्यग्ने प्रतरान्न आयुः ॥ **39** ्रान्ता – दूषयन्थ् स्तौमि – ययोः – शर्खोऽ – नुमतिरनु – चन – चतुस्त्रिं ्शच्च) (४१५)

Special Korvai for Anuvaakam A-15

(अग्नेर्मन्वे – यस्येद – मिन्द्रस्य – यः सं ग्राममिन्द्रूण् – स नो

मुञ्चत्वण् हसः । मन्वे वान्ता नो मुञ्चतमागसः । यो वां – वायो –

रूप – रथीतमौ – यदयात – मश्चिनौ – तौ नो मुञ्चतमागसः ।

मुञ्चन्त्वेनसः । अनु न – उर्वी – द्यावापृथिवी – ते नो मुञ्चत

म्ण्हसो यतै । चतुर्ण् हसः षाडागसश्चतुरेनसो द्विरण्हसः ।

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-। । । । (अग्नाविष्णू — अग्निश्च — वाजो नो — अदब्धो गोपा । –नवत्रिं्शत्)

चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः

First and Last Padam of Seventh Prasnam of Kandam 4:-। । (अग्नाविष्णू – प्रतराञ्च आयुः)

 Kaanda Korvai with starting Padams of 7 Prasanas of Kandam 4:

 (युञ्जानो – विष्णो – रपा थूं – रिश्म – र्नमो –ऽश्म –

 ।

 अग्नाविष्णू – सप्त)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति चतुर्थं काण्डं ॥

```
4.7.1 Appendix
```

4.7.15.5 - अनुनोऽद्यानुमिति > , रिन्वेदनुमते त्वं > अनु नोऽद्याऽनुमितिर्यज्ञं देवेषु मन्यतां। अग्निश्च हव्यवाहनो भवतां दाशुषे मयः॥ अग्निश्च हव्यवाहनो भवतां दाशुषे मयः॥ अग्निद्युमते त्वं मन्यासै शञ्चनः कृधि। क्रत्वे दक्षाय नो हिनु प्रण आयूंंषि तारिषः॥

(Appearing in TS 3.3.11.3 and 3.3.11.4)

4.7.15.6 - वैश्वानरों न ऊत्या >], पृष्टों दिवि > विश्वानरों न ऊत्या ऽऽ प्र यातु परावतः । अग्निरुक्थेन वाहसा ॥

पृष्टों दिवि पृष्टों अग्निः पृथिव्यां पृष्टों विश्वा ओषधीरा विवेश ।

वैश्वानरः सहसा पृष्टों अग्निः सनो दिवा स रिषः पातु नक्तं ॥

(Appearing in TS 1.5.11.1 and 1.5.11.2)

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kandam 4

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	11	46	2293
Prasna 2	11	48	2498
Prasna 3	13	36	1844
Prasna 4	12	37	1887
Prasna 5	11	27	1234
Prasna 6	9	46	2331
Prasna 7	15	39	2008
Total	82	279	14095